

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista „Mir“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXI.

Celovec, 23. listopada 1912.

Št. 47.

XXII. letni občni zbor

»Katoliško političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem«

se vrši

v četrtek, dne 28. novembra 1912
točno ob 11. uri dopoldne

v veliki dvorani hotela Trabesinger
v Celovcu.

Spored:

1. Poročilo predsedstva.
2. Poročilo starega odbora.
3. Volitev odbora.
4. Poročilo g. drž. in dež. poslanca o svojem delovanju in splošnem političnem položaju.
5. Slučajnosti.

O d b o r.

„Učiteljski dom“ v Celovcu.

Koroški slovenski javnosti je društvo »Učiteljski dom« v Celovcu skoro nekaj še popolnoma tujega, akoravno zasluži ravno to podporno društvo, da je pozna in podpira vsak Slovenec. In zakaj?

Po celem Gorotanu so šole ali utrakvistične ali nemške. Nemške šole najdeš seveda med Nemci, a ponekod tudi med Slovenci, kakor v Guštanju, Prevaljah, Pliberku, Dobrlivasi, Borovljah, Rožeku. Utrakvistične šole so pa kar posejane med Slovenci, kakor plavice (pezdec) med žitom. In kaj so utrakvistične šole po svojem namenu drugega, kakor ponemčevalnice, ki z domačim — občinskim denarjem pomagajo Nemcem do moči, do gospodstva nad Slovenci, v katerih ponemčeni učitelj, izdajalec lastnega rodu zlobno krađe slovenski materi otroka s tem, da ji ga odtuji in mu zasovraži slovensko govornico. Tu dela nemškutarški učitelj propagando za izselitev otrok po dovršeni šolski obveznosti s tem, da jim v brezprimerni grdobi kaže stan pri-

prostega delavca in kmeta, za kar imamo dokazov na razpolago. Vzbuja nezadovoljnost priprostemu neukemu Slovincu, da ta le v tujini poizkuša svojo srečo, a na njegov dom pride od »Südmarke« naročen Nemeč. Če pogledamo v kraje, ki so ponemčeni z že omenjenimi sredstvi (pripomočki), če pogledamo na primer na kraje, ležeče ob Glini okoli Št. Vida in doli do Celovca, bomo pa tudi videli, da so znali naši Nemci in nemškutarji tako dobro vzgojiti prejšnje rodove v istih krajih, da sedanji prihajajo na svet takorekoč s frakelcem šnopsa in umirajo s praznim litrom. Če pogledate naše nemčurje, ki jih vodijo nemškutarški učitelji, najdete po večini ravno iste razmere, kajti od »Südmarke« in »Schulvereina« podpirani tak učitelj pač lahko plačuje za grob lastnega naroda. Ni čuda tudi, da po nemškutarški gospodi zapeljani mladenič in mladenka ne more v sklad spraviti svoj rojstni in zadnji dan svojega pozemeljskega bivanja, ampak si stojita ta dneva nasproti kakor nedolžni otrok in zaničevalec svoje matere, svojega očeta. Če kdo pomisli, kakšne nevarnosti prihajajo nad našo šolsko dečo, če pomisli, da se jo odtuji domovju, da se naša deca sramuje svojega domovja, da se sramuje dela, da se jo v potokih alkohola hoče ubiti in da s starostjo vred hudo moralno propada, ter da je temu vzrok nemškutarška šola z nemškutarškim učiteljem na čelu, da je temu vzrok nemškutarstvo sploh, torej z eno besedo slaba vzgoja, ali ne bo potem pameten Slovenec želel svojemu otroku podati boljšo vzgojo, to je narodno vzgojo.

Kako to?

Naravna je zahteva po slovenskem učitelju, ki čuti z ljudstvom, iz katerega je izšel in kateremu je sklenil služiti kljub zaprekam, ki mu jih stavijo oblasti in tudi neuko lastno ljudstvo. Oblasti sploh so popolnoma istega mnenja in nas Slovence ravnotako ljubijo in nas ravnotako hočejo uničiti, kakor nemškutarški učitelj, sicer bi nam dajale slovenske učitelje in bi jih ne pošiljale med Nemce. Na tem mestu obtožujemo pred slovenskim narodom c. kr. deželni šolski svet, naše okrajne šolske svete in učiteljsko osobje moškega in

ženskega učiteljskega v Celovcu, da nam le ti ne dajo tega, kar zahteva na podlagi državnih osnovnih zakonov slovensko koroško ljudstvo. Neki nemški učitelj je rekel: »Die Slowenen haben unter dem jetzigen Direktor der k. k. Lehrerbildungsanstalt in Klagenfurt einen sehr schweren Stand.« (Slovenci imajo pod sedanjim ravnateljem c. kr. učiteljskega v Celovcu zelo težavno stališče.) To sodbo potrjuje škandalozno ravnanje s slovenskimi dijaki na tem zavodu, ko se jih kar trumoma, posebno v nižjih razredih reprobira, oziroma za vedno odstrani. Slovenskemu učitelju se le težko posreči, da more obiskovati gospodarske tečaje, a nemškutarjem dovoli oblast vse; v slučaju materielnih stisk se slovenskih učiteljev ne podpira niti z vinarjem, a kaj vsega ne dobijo Nemci in nemškutarji. Tem se daruje letno okoli 25.000 kron. Moralno ne podpirajo šolske oblasti slovenskega učitelja, oziroma delajo ravno nasprotno. O tem lahko govori tudi še posebno šolski nadzornik v Velikovcu, o katerem bo še slovenska javnost marsikaj izvedela. Ravnotako dela znani Moro v Beljaku ter Juvan v Celovcu. Ko bodo govorili zapiski slovenskega koroškega učiteljstva, potem se bodo tudi razkrile nepostavnosti teh c. kr. nadzornikov. Danes omenimo le to, da se daje slovenskim učiteljem ostre ukore, če hoče c. kr. nadzornik odvrčati slovensko ljudstvo od izpolnitve verskih dolžnosti.

Vsak Slovenec, ki prebere te vrste, bo vedel, kaj dela slovenski učitelj in kakšna pota mora hoditi, ko dela za ljudstvo, za svoje slovensko ljudstvo, a naj tudi vsak Slovenec vé, kaj je dolžan storiti za svoje slovensko učiteljstvo. Naj premišljuje o teh vrstah, da bo spoznal vrednost slovenskega učiteljstva.

Kje pa je tisto ognjišče, iz katerega izhajajo le ti boritelji za slovenske pravice? To je »Učiteljski dom« v Celovcu. To društvo zbira doneske za podporo pridnim in revnim slovenskim učiteljskim, ki bi se pozneje spominjali, da jih je narod vzgojil in da so mu dolžni biti hvaležni. A ne samo »Učiteljski dom« podpira slovenske

Podlistek.

Trikrat Bog pomaga.

Napisal Avgust Šenoa.

Poslovenil Š. K.

(Dalje.)

Na vsak lep pojav, ki ga je rodila narava ali umetnost, je veselo zaploskala z rokami. Kadar je gledala lepo pokrajino, ali kako divno sliko, ali čula lepo pesemco, je najprvo veselo vskliknila in obstala je kakor kip, izklesan iz mramorja; in kadar je videla, da pastir pretepava telička, ali da davi maček piščice, ji je kri udarila v lice od jeze, in takoj je kaznovala hudobneža s šibo. Učila se je hitro in lahko, posebno se je rada učila na izust pesmi in najrajši Vrazove pesmi; ko je nekoč deklamirala Preradovičevega »Putnika«, so jo poljubile in objele vse pričujoče gospe. Zlatka je bila živa poczija zlate dobe dekliške.

Gospa stotnica Beličeva se je pridružila ženski družbi in se posebno zabavala s Tino in Mino. Obedve sta obračali nase oči vsega društva, posebno ženskega. In kako tudi ne? Po svoji poroki je sedaj prvič obiskala

vsaka očetov dom in sta se sešli s svojimi starimi in mladimi znanci iz prejšnjih časov. Gospa, pravkar omožena, — če je še mlada namreč — je vsakemu ljub predmet. Stari gospodje se radi ponorčujejo, stare gospe se lokavo k temu smejejo, mlade deklice jih vlečejo v kolo, čeprav je še napol deklica in vsaka neomožena jo gleda s čudnim očesom, ker vsaka želi po zakonu, ker bi vsaka rada uganila zastavico, kako se more svoji tovarišici, s katero se je pred par leti še igrala z malimi punčkami, reči: »Milostiva gospa!«

Tako se je godilo i Tini i Mini. Imeli sta polno dela, da sta odvrčali napade celega društva, in kakor bistre ženske glave sta to dobro rešili.

Posebno s čudnim očesom ju je gledala Zlatka. Njej se je zelo čudno videlo, da so gospodje govorili Tini in Mini: milostiva gospa!

Naposled je prišla izpod brajde, poklonila se je obema koketno z besedami:

»Klanjam se, milostivi gospi!«

Družba udari v smeh.

»Oh ti mala razposajenka,« prične Tina, »kdo te je tega naučil? Ali nisvi tvoji rojakinji? Kakor si nama prej rekla, tako reci tudi sedaj: Draga Tina! Mila Mina!«

»Vem, da smo si v sorodu,« odvrne, »ali če vama reče gospod župnik »milostiva gospa«, moram jaz še tem bolj ker sem še majhna; kadar pa dorastem, kadar se bodem smela oblačiti, kakor se spodobi velikim deklicam, me boste tudi ve klicale za gospodično Zlatko! Sedaj še vendar nisem gospodična. Ali ste res milostivi gospe? Vidita, čestokrat sem se igrala na vašem vrtu z dečki, rekla sem jim, da hočem igrati milostivo gospo; vzela sem mamino ogrinjalo in solnčnik, kakor da sem gospa; toda poredni dečki so se mi vedno smejali, oh lepo mora biti gospa, kajnede? No vi dve to že boljše veste! — Zato se klanjam, milostivi!«

Poklonila se je s porednim nasmehom in se zavrtela na peti, da so krilca frčala po zraku in nato stekla med otroke.

Bili so otroci vsake starosti; klicali so se, ruvali in cvilili, da so sivi vrabci na strehah od strahu odleteli, in ta dirindaj je še večji postal, ko se je kosmatinec-ovčar mednje zmešal in zajedno z njimi cvilil in tulil.

Tu je sedel deček v kolcih, in deklica ga je prepeljavala, tam je drugi vlekel psa za kosmati rep, ta se je iz šale hitro zaobrnil in dečko je padel po zeleni travi, kakor je bil dolg in širok; bilo je tudi nekaj večjih

učiteljskičnike. To dela tudi »Schulverein«, da bi imel svoje kreature, to je izdajalce slovenskega rodu; to so nemškutarski učitelji. Kaj boš torej storil, koroški Slovenec? Ali boš pustil, da ti vzemó tvoje učitelje, ali boš pustil, da »Učiteljski dom« omaga? Ne, tega ne boš storil! Pokaži vsak, komur je njegov otrok drag, da res ljubi svoje otroke in hoče slovenske učitelje, vsak naj daruje za podporo učiteljskičnikom po svojih močeh, kajti le po darovih bomo spoznali, si li vredno slovensko ljudstvo, da dela zate slovenski učitelj, da se žrtvuje zate, ko bi lahko sicer kot izdajalec ugodneje živel. Ravno letos je zopet posebno potrebno, da se podpira slovenske učiteljskičnike, ker trpijo pod terorizmom nemških profesorjev; ali naj trpijo še gmotno, ali naj si ne privoščijo toliko hrane, kakor zahteva njihovo telo? Ko bi slovensko ljudstvo spoznalo, pod kakšnimi razmerami trpe skoro vsi njegovi učitelji kot učiteljskičniki in še potem v službi, in to vse samo, da zasigurajo slovenskemu ljudstvu in njega otrokom obstanek, potem bi ne bilo nobenega, ki govori in čuti slovensko, ki bi ne priskočil na pomoč »Učiteljskemu domu« v Celovcu s prispevki in ki bi ne podpiral z besedo slovenskega učitelja na deželi.

»Učiteljski dom« v Celovcu
(Mohorjeva tiskarna).

Govor posl. Grafenauerja.

v državnem zboru dne 31. oktobra.

(Dalje.)

Slovenščina pri koroških sodiščih.

Ker so ti gospodje jezikovno povečini prav slabo kvalificirani, se dogaja, da so vsem jezikovnim zahtevam koroških Slovencev načeloma nasprotni in porabijo vsako priložnost, da bi se iznebili za nje sitne rabe slovenščine. Kar se tiče rabe slovenščine pri sodiščih, se nasplošno sme trditi, da o kakem, četudi samo teoretičnem pripoznavanju enakopravnosti za slovenski jezik ne more biti niti govora. Kolikor se je še poslužujejo, je samo pripomoček v silo, poizvedovalno sredstvo tam, kjer stranka ne zna nemški. Pač sprejemajo slovenske vloge, ker to jezikovna odredba iz leta 1862. izrecno predpisuje in jezikovna odredba iz leta 1882. še posebej in iznova zaukazuje. Toda ni več nobenih slovenskih rešitev in nobenih slovenskih tiskovin, čeravno so bile še pred par leti pri vseh imenovanih sodiščih v zalogi in tudi v rabi. Od tedaj jih pa rabijo kot makulturni papir. Stranke, in sicer tudi tiste, ki ne razumejo nobene nemške besede, si morajo pomagati pa z nemškimi rešitvami. Govoriti je dovoljeno slovensko le tedaj, če stranka ne zna nemški.

Pravice, ki jo uživajo n. pr. Lahi ali Kitajci, če imajo slučajno opravka pri naših sodiščih, domače slovensko prebivalstvo nima. Če zna stranka nemško ali če sodnik

samo sluti, da zna nemško, četudi samo lomiti, se mora posluževati nemščine, in take stranke, ki kljub temu da znajo nemško, pa hočejo govoriti s sodnikom v svojem slovenskem jeziku, morajo izvojevati čisto posebne boje, ki vrhtega le redkodaj dosežejo svoj namen. Tako bi bil moral biti pred nekaj dnevi zaslišan gospod župnik Sekol v Vogrčah — to je v mojem okraju — pri okrajnem sodišču v Pliberku, torej v popolnoma slovenskem okraju, zaradi nekega članka v »Miru«. Ko je začel govoriti slovensko, ga je sodnik takoj ustavil in zahteval, da naj govori nemško. Ker se župnik ni udal, je zapustil sodnik Fürstbauer zasliševalno sobo, očitvidno da bi se v zadevi posvetoval s sodnijskim predstojnikom. Ko se je čez nekaj časa vrnil, je pustil stranko govoriti slovensko, sam pa je govoril še naprej nemško. Treba je bilo narediti zapisnik. Ker pa je gospod župnik zahteval slovenski zapisnik, je izjavil sodnik, da je zaslišanje — končano. Župnik se je poslovil, ne da bi bil o stvari sami zaslišan in ne da bi se bil naredil zapisnik. Zadeva je za sodnika brez dvoma disciplinarna. Sicer to ni osamljen slučaj te vrste. To se je pri preiskovalnem sodišču v Celovcu že večkrat zgodilo. Pri istem sodišču je pred nekaj meseci sodnik Černi prepovedal koncipientu dr. Gosaku s svojo slovensko stranko pred sodiščem govoriti slovensko. (Posl. Choc: S stranko?) S stranko slovenski zastopnik ne sme govoriti slovensko, čeprav stranka ne zna nemško. Z ozirom na te razmere bi bilo od moje strani dovoljeno in umestno vprašanje: ali je res na Turškem še slabše? In gospod pl. Hochenburger bi moral reči z menoj vred: da, gospod, govorili ste resnico, slabše tudi ni v Macedoniji.

Znan je tudi sledeči slučaj, ki že sam zase pojasnjuje vse. Advokata dr. Brejc in dr. Müller sta zastopala tri slovenske stranke, od katerih dve niste znali nemško, pred okrajnim sodiščem v Celovcu. K obravnavi sta prišla njuna koncipienta dr. Frlan in dr. Oblak; tudi sodnik dr. Torggler in zapisnikar sta bila slovenščine popolnoma zmožna; kljub temu je bilo zastopnikoma strank prepovedano slovensko spisano tožbo prebrati slovensko in odgovoriti nanjo slovensko. (Medklici.) Zastopnikoma je bila odtegnjena bešeda in obravnava preložena. In ko sta k prihodnji obravnavi prišla oba zastopnika s posebnimi pooblastili svojih strank, v katerih stranke postopanje svojih zastopnikov odobravajo in od njih izrecno zahtevajo, da govorita slovenski, je sodnik pustil postopanje kratkomalo pri miru. Deželno sodišče je to ravnanje — seveda po koroških pravosodnih razmerah — potrdilo in naredilo ovadbo na odvetniško zbornico. Ta seveda ni imela nujnejšega posla, kakor da je neljuba slovenska tovariša takoj spravila v preiskavo in ju seveda tudi obsodila.

Pri tej obravnavi, katere so se udeležile samo slovenske stranke, kakega nemškega

interesa gotovo ni bilo. Zadržanje sodnika in odvetniške zbornice je izviralo torej edinole iz nacionalnega sovraštva. To pa na Koroškem radi imenujejo postavno postopanje. Sovraštva moji nasprotniki sploh ne pripoznavajo, tega na Koroškem sploh ni, ampak vse, kar se dogaja, tudi te grde razmere, so — postavne. (Veselost.)

Pri neki priložnosti zopet je bil neki Slovenec, ker se je v civilni pravdi branil govoriti nemško, kratkomalo kontumaciran, in sicer ko je sodnik od nekega navzočega notarja izvedel, da je dotični Slovenec ž njim že večkrat govoril nemško (Čujte! Čujte!), kar dokazuje, da zna nemško. Vrhtega je prišel dotični Slovenec k isti obravnavi kot varuh (jerob) mladoletnega, ki je imel vsled tega precejšnjo škodo.

Drugokrat so narok, ker se je slovenski zastopnik branil govoriti nemško, podaljšali in stroške brezuspešnega naroka naložili njemu.

Ker mnogi sodniki ne znajo slovensko, se morajo pogostoma posluževati slovenskih tolmačev. Pri večini sodišč pa ni nobenega redno imenovanega tolmača. Tedaj pokličejo kratkomalo prvega sodnega slugo ali jetniškega paznika ali izterjevalca davkov (eksekutorja) — ti še tupatam znajo slovensko, če dajo kakega kmeta na boben — in jih brez daljših formalnosti porabijo za tolmača. To se redno dogaja v Beljaku, kjer od vseh za opravke s strankami določenih sodnikov niti en sodnik ne zna slovensko. (Čujte! Čujte!) Enkrat so celo nekega hrvaškega brivca, ki ni znal slovensko, poklicali za tolmača v slovenščini. To je bilo, če hoče Njega ekselencija vedeti, v Svincu. Kot tolmača so ga celo zaprisegli in vendar kot tak ne razume jezika. Potem pa nasprotniki še pravijo, da koroški Slovenci ne razumejo pismene slovenščine, ko vendar menijo, da je mogoče shajati s Hrvati kot tolmači za slovenski jezik.

(Dalje sledi.)

Vojna na Balkanu.

Vojna med Turčijo in državami balkanske zveze poteka h koncu. Turška armada je bila na vseh koncih strahovito poražena, le trdnjave se še drže, dokaz, da tudi moderne vojne trajajo dolgo; bitke na prostem bojnem polju trajajo le po nekaj dni, zato pa kljubujejo tem dalje trdnjave, če jih sovražnik ne mara zavzeti z naskokom, kakor n. pr. Bolgari Lozengrad. Črnogorci še vedno oblegajo Skader, Bolgari Odrin in tudi vseh trdnjav pri Čataldži še niso zavzeli. Vzhodna črnogorska armada, ki jo je tako zmagonosno in v hitrih pohodih vodil general Vukotić, je svojo nalogo že izpolnila in je kljub visokemu snegu v brzodnih šlah na pomoč Martinovičevi armadi pred Tarabošem in Skadrom. Ker so se južno od Skadra v zadnjem času pokazale

dečkov, gimnazijskih dijakov, ki so se z nekim možatim ponosom odstranili od drobnih dečkov, in streljali so iz ptičjih pušk, kakor da gre cela vojska silnega sultana Sulejmana.

Naenkrat se je med njimi pojavila Zlatka.

Deca je, kakor znano, najbolj razposajen živelj v človeški družbi, vsi sami republikanci, katere največkrat zadene samo oni zakon, ki mu pravimo šiba. Pojav Zlatke je čudno deloval na ta pisan otroški krog. Kar na mah so se pomirili. Mala Gjukica je sklonila v usta grozd, ki ga je stiskala, da ji je tekel mošt izza prstov, dlakavi pes je pritekel veselo mahajoč z repom k njej, dečki so prenehali s svojo igro.

»Zdravo otroci,« zakliče veselo Zlatka, »zdravo. Ali ste veseli? Ali si videla, Ankiča, mojo veliko lutko (punčko), ki sem jo dobila za god od svoje mame? Čakaj, prinesem jo takoj, da jo vidiš, ima steklene oči in prave lase, da — prave. Ali vidite Gjukico? Ti Gjukica, tako se ne zoblje grozd! Pojdi sem, da te obrišem. — Ali deca kakšna je ta igra? Sram vas bodi! To ni poštna igra; to je grdo vpitje, samo vpitje! Kričite kakor pijanci v gostilni! To vendar ne pristojta. Veste kaj, igravimo igro — ali pametno, deca, ali ste čuli, pametno! in znabiti

se bodo — dostavi lokavo — z nami igrali tudi gospodje dijaki! Ali igramo?»

Gospode dijake je zelo poparil ta diktatorski govor male deklice, ki se je pa prav malo zanje zmenila.

»No govorite, deca,« nadaljuje mala, — ali bolje, naj mladi gospodje povedo,« — se obrne k dijakom.

»Slepo miš!« zakliče neka mala punčka.

»Ne, ne, skrivalnice!« prične oponirati deček.

»O vi — mladi gospodje?« reče Zlatka.

»Glej jo Zlatke!« odgovori Milan, daljni sorodnik in dijak iz pete šole, — »glej jo Zlatke, kako nam zapoveduje kot kraljevič Marko! Od kedaj je navada, da deklice zapovedujejo, a možki molčijo?«

»Oh, to je stara navada, Milan! V družbi so ženske prve kakor »očenaš«, je govorila vedno pokojna teta. Da, dragi Milan, to bi morali vedeti mladi gospodje, kakor znamo me katekizem. Naj pa bode po tvojem, Milan, ti si precejšen veseljak! Ti reci, in po tvojem naj bode! No —«

»Da, Milan, daj ti povedati kako pametno« prične vsi klicati.

»Alo, deca; v kolo, kolo!«

»V kolo!« ponove vsi.

Stopili so v kolo, igrajo kolo na desno, na levo. Milan je kolovodja, a poleg njega njegov prijatelj Milivoj, ki igra zelo ne-

spretno. Milan ga je s silo vlekel semtertja, videlo se je, da mu to skakanje ne gre od srca, ali vendar je bil zanimiv ta dečko.

Bil je edinec male plemiške rodovine, deček bistrega uma, poln pesniškega žara, kar si mogel razvideti iz njegovih živahnih črnih oči. Samo po tem žaru si mogel edino slutiti živo dušo tega mladeniča, videč ga v društvu starejših ljudi, posebno žensk in deklic. Ženam se je klanjal kakor nenavadnim duhovom, in kadar ga je slučaj zanesel med deklice, je postal napol divji Milivoj nem in tih. Oče ga je radi tega dovolj karal, ali zastonj, Milivoj se je držal besede ljudske, ki pravi, bodi sam zase. Imel je za to več razlogov. Zgodaj je dečko zgubil svojo mater; oče se je bavil izključno z odvetniškimi posli in ni mogel nadzirati vzgoje svojega sina; ko je dečko stopil v latinske šole, ga je dal oče v zagrebški plemiški konvikt. Tako se je razvil do bujnega dečka; ostal pa je še vedno sam.

Milivoju ni škodovala osamelost. Poln mnogih vrlin na duši in srcu, je postal kmalu razvit dečko, postal je samostojen mladenič, zavzel se je za nekatera načela. Mladenič se je zelo rad učil zgodovine in literature starih Grkov in Latincev, ki jih je na našo škodo gojil tedanji absolutizem v naših šolah. Tovariši Milivoja so s težko muko razumevali slovnico, nasprotno pa

čete rednih turških vojakov — morda iz Dibre — se je Vukotić obrnil proti njim in jih je popolnoma potolkel. Soditi je, da je del njegove armade, ki šteje 8000 mož, zasedel mesta Janez Medu ob Jadranskem morju. Turki so se umaknili. Tudi pri Lešu (Alesso) so Črnogorci Turke naklestili. Bolgari imajo pri Čataldži težak položaj, ker morajo naskakovati utrdbe in v tako kratkem času niso mogli pripeljati tja težkih (oblegovalnih) topov, kakor jih imajo v trdnjavah vsaj deloma Turki. Iz Sofije prihaja poročilo, da so Bolgari sprejeli turške ponudbe za premirje. Med Turki strašno razsaja kolera, če je verjeti poročilom iz Carigrada, in Bolgari se gotovo boje, da bi se njihova armada, če bi prodirala dalje, nalezla te grozne kužne bolezni. Vrhtega mora biti njihova armada tudi utrjena. Angleška že namiguje, da ji ni prav nič povolji, če se Bolgarija polasti Carigrada. Najbolj mila je bila zadnje dni vojna sreča Srbom, ki so pri Bitolju premagali po tridnevni izredno krvavi bitki zadnji ostanek armade Zekki-paše. Po izgubljeni bitki pri Prilepu je bila usoda Turkov pri Bitolju zapečaten. Srbska armada je sedaj nasproti Turkom popolnoma prosta in lahko koraka zopet na sever ali pa se pelje po železnici z grško armado vred proti — Čataldži. Zdi pa se, da vsled napetosti med Avstrijo in Srbijo tega ne bo storila in bo to tudi vzrok, da bodo skušale zvezne zmagonosne armade po premirju skleniti s Turki z ugodnimi pogoji mir. Avstrijski Nemci kar ne morejo preboleti slavni jugoslovanski zmag na Balkanu in čisto očitno hujskajo na vojno. Vsaka malenkost je zanje že povod za vojno; pri tem pa ne manjka izmišljenih novic. Tako je poročala »Reichspost«, da so Srbi usmrtili avstrijskega konzula Prohaska v Prizrenu, dočim je »Slovenec« dobil poročilo, da se konzul Prohaska ni obnašal nasproti srbskim vojakom korektno, pravilno in je proti mednarodnemu vojnemu pravu ščitil albanske civiliste, ki so se bojevali proti Srbom. Albanski (!) begunci so tudi pravili poročevalcu »Reichspost«, da so srbski vojaki baje morili tudi albanske žene in otroke. Da albanski beguni kaj takega pripovedujejo, je čisto naravno, naravno pa ni, da se kaj takega razglašajo svetu kot gola resnica in porablja celo še za huskanje na vojno. To je pa menda bilo popolnoma v redu, ko so mohamedanski Albanci v Stari Srbiji srbskega prebivalstva tekom časa pomorili toliko, da je tam bilo nazadnje že več Albancev nego Srbom! Srbski vojni minister je tudi zagotovil avstrijsko vlado, da bo poslal kurirja (hitrega sla) v Prizren, da stvar preišče in poroča. Sploh je tale vojna hujskarija Nemcev — brez razlike — nekaj čudnega. Najmanjši povod bi jim bil dovolj za vojno, ki je za ljudstvo vendar grozno gorje. Če bi se bilo Prohaski res kaj pripetilo, naša država sme in mora zahtevati, da Srbija krivce kaznuje, ni pa treba groziti kar z vojno in rožljati s sabljo! Jugoslovani

Milivoj; mnogo hitrejši in bistroumnejši od drugih, se je hitro naučil in njegova duša je težila z neodoljivo težnjo za pesništvo, govorništvo in zgodovino.

Zgodaj je začel delati verze; ti umotvori sicer niso bili zreli za javnost, ali znali so navdušiti Milivojeve tovariše, — redke slučaje med mladimi tekmeči, kjer vedno prevladuje zavist — in res so se v teh pesmicah nahajala zrnca, po katerih si mogel soditi, da dečko dosti obeta.

Ob praznikih je ponavadi prebil na kmetih pri sorodnikih in znancih, in njegova živa duša se je začela odevati s poetiško tajnostjo in ono poetično navdahnjenostjo, ki leži v preprosti naravi našega ljudstva.

Tako se je zgodilo, da je prišel Milan z Milivojem k Breberičevim na trgatov, in zgodilo se je, da je moral plahi deček v kolo.

»Idi, ti bojazljivec,« začel je razposajeni Milan, »pojdi v kolo! Kaj se bojiš deklic, kakor vrag križa. Glejte, bratje, puščavnika Milivoja, kakor da tudi on ni iz mesa, iz katerega smo mi! Pusti zvezde in oblake, pa bodi vesel, saj vendar nisi lesen! Pojdi no, Milivoj!«

»Miruj že enkrat, Milan!« odvrne plaho Milivoj, »izpusti me iz kola.«

»Ne, brate,« nasmeje se Milan in potegne plahega prijatelja v kolo, pa veselo zapoje:

nimamo pač prav nobenega vzroka, navduševati se za vojno, ki jo želijo Nemci zato, da bi Srbi ne postali deležni sadov svojih zmag proti Turkom in da bi s tem bila vzeta moralna moč tudi avstrijskim Slovonom. Avstrijski Slovani naj bi še nadalje mirno držali hrbe, da bi na njih sekali polena kulturni Nemci. Toda če so balkanski Slovani rojeni za svobodo, smemo tudi mi zahtevati kulturno svobodo, to je: Tudi Slovenci in Hrvatje hočemo biti na svoji zemlji v mejah monarhije pod habsburško dinastijo sami svoji gospodarji, ne pa kot hlapci Nemcev in Mažarov! To hočemo, in tako dolgo se bomo borili, da bomo to tudi dosegli. Upajmo, da to ne bo trajalo poltisoč let, kakor sužnost balkanskih junakov. Tudi mi smo iz iste krvi in istega mesa in imamo v sebi tudi še nekaj starega — junaškega duha, kakor tedaj, ko so naši pradedje sami, brez državne pomoči, večkrat naklestili Turke in jih pognali nazaj čez mejo.

Natančnejša pojasnila naj dajo sledeča poročila:

Obleganje Odrina.

Belgrad, 18. novembra. Iz oblegavalnega taborišča pri Odrinu poročajo vrhovnemu poveljništvu v Skoplju, da so Turki poizkusili dvakrat izpad iz Odrina, in sicer prvič dne 9. t. m., drugič pa 13. t. m. Dne 9. t. m. sta poizkusila izpad dva turška polka, ki sta pri tem izgubila 270 mrtvih in ranjenih, drugič pa je poizkusil izpad en polk, ki je izgubil 130 mož mrtvih in ranjenih. Srbi so imeli prvič 22 ranjenih in dva mrtva, drugič pa enega ranjenega in enega mrtvega. Turki so hoteli preizkusiti pazljivost in pripravljenost srbske oblegavalne armade. Srbi pričakujejo v kratkem velik turški izpad iz Odrina.

Bitka pri Bitolju.

Belgrad, 18. novembra. Bitka pri Bitolju se je začela v petek. Že v četrtek se je vršil boj srbske kavalerije z oddelkom turških čet pri Dragincih. V petek pa se je začela bitka na celi črti. Turki so imeli zasedene vse višine, ponekod do 1200 metrov visoko, dočim so bile srbske čete v popolnoma ravnem terenu, poplavljenem vsled naraslih rek. Srbi pa so premagali vse težkoče in pred večerom zasedli več vasi kraj Beranice: Črnoboski, vis. 1200 m, Oblakovo in Topes. S tem je bil položaj srbskih čet znatno izboljššan za boje, ki so se vršili v soboto. V soboto se je razvila nato bitka na celi črti pod boljimi predpogoji za srbsko vojsko. Zjutraj so začeli Srbi prodirati, vojaško navdušenje je izborno. V četrtek so dobile grške čete v Solunu nalog, da krenejo proti Bitolju, ne vé se pa še, kdaj bodo moge prispeti.

Belgrad, 18. novembra. Včeraj popoldne so Srbi po dolgi krvavi bitki predrli turške pozicije pred Bitoljem. Turki so se začeli umikati.

»Igra kolo naokolo
Dvajset djevojaka . . .«

Komaj se oglasijo prvi stiki te pesmice, se obrne živahna Zlatka na peti, pregleda z mojsterskim očesom vse kolo, kar naenkrat vrže blazino pred Milivoja, poklekne pred mladeniča, sklence bele roke na prsni in čaka, da jo izbrani poljubi.

Na ta prizor je Milivoj onemel in okamenel. Kri mu je udarila v lice, oči so mu postale motne, a ustnice so drhtele.

»No, leseni bratec, hočeš poljubiti Zlatko?« zakliče Milan.

Milivoj molči.

»Ali si čul? Misliš, da bode moja lepa sorodnica čakala pol stoletja na poljub milostivega gospoda? Hitro! Ena, dve, tri!« in pri tem potisne Milan Milivoja na blazino.

Ta toliko da ni padel na zemljo, in videč naposled, da ni rešitve, se dotakne ves plamteč v ognju, z ustnicami Zlatkinoga čela, in hoče takoj pobegniti.

Ali Zlatka ni bila tako zadovoljna.

»Ne, tako se ne gremo,« reče živahno Zlatka, »kdor poljubi, mora tudi pošteno poljubiti. Vidite, tako-le!«

Pri tem prime Milivoja za glavo, jo primakne k sebi, in poljubi mladeniča na ustna, da se je slišalo naokoli.

(Dalje sledi.)

Sijajna zmaga pri Bitolju.

Belgrad, 19. novembra. Bitka pri Bitolju je bila nepopisno ljuta in krvava. Srbske čete so v nedeljo navzlic težavnemu terenu prekoračile reko Črno in prisilile turški centum, da se je umaknil proti Bitolju. — Tu se je izkazala zopet izborna srbska artiljerija. Glavne turške pozicije pa je zavzela srbska pehota z bajonetnim naskokom. Turki so se morali na celi črti umakniti, nakar so jih Srbi popolnoma obkolili. Na srbski strani se je boril velik del glavne srbske armade pod prestolonaslednikom Aleksandrom. S to armado se je združil tudi oddelek armade generala Jankoviča.

Belgrad, 19. novembra. Bitka pri Bitolju je trajala tri dni. Na obeh straneh je nad 20.000 mrtvih, vendar so turške izgube večje. Uspeh je odločila izborna srbska artiljerija. Junaški Srbi so zaplenili 100.000 pušk najnovejšega sistema, 82 vagonov municije in 18 vagonov živil. Navdušenje v srbski armadi je nepopisno. V Skoplju se je služila zahvalna služba božja.

Kolera v Carigradu.

Carigrad, 18. novembra. Kolera v mestu strahovito razsaja. V ljudski jedilnici blizu Hagye Sofije je včeraj opoldne zbolelo nad 100 ljudi za kolero. Sestavila se je mednarodna sanitetna komisija iz francoskih, avstrijskih in ruskih zdravnikov.

Boji za Čataldžo.

Sofija, 18. novembra. V vojaških krogih so mnenja, da se v liniji za Čataldžo še ni bila odločilna bitka, marveč da so se vršili samo večji boji, v katerih so bili Turki poraženi.

Turške grozovitosti.

V Sofiji, 17. novembra.

Oficijozno glasilo bolgarske vlade »Mir« priobčuje izpod peresa nekega vojaka to-le pismo:

»Pišem vam v najgroznejšem duševnem razpokoženju, pišem vam o drugem Bataku. (V Bataku so Turki leta 1876. uprizorili grozoviti pokolj krščanskega prebivalstva, ki je dal povod osvobodilni rusko-turški vojni. Opomba uredništva.)

Zgodilo se je to v vasi Ajvalji.

Tu je umikajoča se turška vojska izpremenila vas v pravcato mesnico, prebivalce pa poklala kakor živino. Prizanesli niso nikomur, ne starcem, ne ženskam, ne otrokom.

Tukaj, pol kilometra zapadno od naših pozicij, so našli moji tovariši 19 razmesarjenih mrtvih trupel. Med umorjenimi so bile štiri ženske in dva otroka. Eden izmed otrok je bil star 7 do 8 let, drugi pa 10 let. Toda, ne samo to, po vseh jarkih in potih v okolici onega nesrečnega sela leže razmesarjena trupla vaščanov in vaščank. Tovariši očividci so mi pripovedovali, da so našli v raznih hišah umorjene noseče ženske, katerim so divjaki razparali spodnje telo in v njem zaklali še nerojene otroke.

Jaz sam teh strahovitosti nisem šel gledat, ker vzpričo takšnih grozot preveč duševno trpim. Toda, ne da bi hotel, sem nalletel na tale, srce pretresujoči prizor: Poslan po poslih, sem prišel v bližino gori omenjene vasi. Oddaljen sem bil od vasi še več kilometrov. Tu ob potu sem našel deset strahovito razmesarjenih trupel. Med mrtveci je bil tudi boljše oblečen mož, ob čegar strani je ležalo na kose razsekano štiri-do petletno dete. Kraj njih je čepel 15 do 16 letni mladenič, krčevito se jokajoč — umorjenca sta bila njegov rodni oče in brat.

Prijel sem nesrečnika za roko, ter mu velel, naj gre z mano. Toda molče je odklonil mojo pomoč ter še glasneje zaihtel. Ž njim sem se zjokal tudi jaz.

Pripominjam, da so v vasi Ajvatji stanovali sami Grki.

Vsi umorjenci v vasi in okolici, kolikor jih nismo mogli zagrebsti mi, so ostali nepokopani.

Kje je sedaj »prosvetljena Evropa«, kje so inozemski korespondentje, da bi si na licu mesta ogledali »kulturne čine kulturnih turških vojakov«?!

Pri Jadranskem morju.

Cetinje, 19. novembra. Srbi in Črnogorci so zavzeli Sv. Ivan Meduo in prodirajo

proti Lešu, kjer je prišlo med vojsko generala Vukotića in Turki do bitke.

Cetinje, 19. novembra. Uradno se poroča, da so Črnogorci in Srbi včeraj zasedli tudi Leš.

Vabilo

na

občni zbor

„Učiteljskega doma“

ki bo

v nedeljo 24. listopada ob 3. uri popoldne pri Trabesingerju v Celovcu.

Sporod: 1. Navadna poročila. — 2. Volitev odbora. — 3. Govor: Slovenski učiteljski naraščaj na Koroškem. — 4. Slučajnosti.

Po občnem zboru je predavanje o vojski na Balkanu, tamburanje in petje.

K predavanju o balkanski vojski se nam obetajo skioptične slike.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Dnevne novice in dopisi.

ŽREBANJE VELIKE LOTERIJE »SLOVENSKE STRAŽE«.

Prvi glavni dobitnik v vrednosti 5000 K je zadela številka 67.932.

Drugi glavni dobitnik v vrednosti 1000 K je zadela številka 86.108.

Tretji glavni dobitnik v vrednosti 500 K je zadela številka 82.975.

Četrty glavni dobitnik v vrednosti 500 K je zadela številka 11.323.

Dvanajst številc pred temi številkami in trinajst za njimi dobi dobitke v vrednosti po 20 K.

Dobitke v vrednosti po 100 K so zadele naslednje številke: 86.079 — 64.884 — 6373 — 36.150 — 49.797 — 25.300 — 82.882 — 64.922 — 72.279 — 9663.

Deset številc pred temi številkami in deset številc za temi številkami dobi dobitke v vrednosti po 10 K.

Dobitke v vrednosti po 50 K so dobile številke: 45.614 — 13.059 — 93.959 — 30.670 — 91.771 — 32.495 — 28.412 — 60.964 — 96.570 — 5357 — 62.922 — 42.256 — 26.631 — 78.342 — 62.726 — 10.068 — 47.874 — 94.920 — 25.870 — 33.863 — 93.771 — 28.776 — 86.898 — 42.139 — 55.631 — 78.188 — 78.308 — 93.975 — 19.125 — 49.110 — 37.262 — 52.675 — 20.849 — 59.377 — 92.163 — 35.894 — 19.998 — 99.250 — 89.815 — 26.229.

Petnajst številc pred temi številkami in petnajst za njimi ima dobitke v vrednosti po 5 K.

Prvi glavni dobitnik v vrednosti 5000 K je zadet na Notranjskem. Srečka, ki je zadela prvi glavni dobitnik, je bila prodana v trgovini župana g. Andreja Makovec v Št. Vidu pri Begunjah nad Rakekom.

Drugi glavni dobitnik v vrednosti 1000 K je zadel g. Viljem Likar v Domžalah.

Tretji glavni dobitnik v vrednosti 500 K je bil prodan v trafiki g. Šoukala v Ljubljani.

Četrty glavni dobitnik v vrednosti 500 K je bil prodan v trgovini g. Antona Čobala v Št. Andražu pri Velenju.

»Nemški Volksrat« snuje nove naklepe zoper Slovence. V nedeljo, 17. t. m. je zborovalo v sejni dvorani trgovske zbornice v Celovcu od desetih do dvanajstih opoldne kakih 20 zastopnikov nemškega »Volksrata« iz Koroškega, Ljubljane, Brna, Dunaja in Gradca. Poročal je urednik »Fr. Stimmen«, g. Lackner. Med drugim so sklenili, prirediti prihodnje leto velik shod zoper Jugoslovane. Značilno je pri tem, da so se sestali ti odrešeniki Vsenemčije v trgovski zbornici, ki je bila sezidana z davčnim denarjem slovenskega in nemškega prebival-

stva in ne od Volksratovcev! Tudi »Kärntner Gmüatlichkeit«, bi rekel Nemeec.

Celovski občinski svet. Pri sviranju vojaške godbe na Novem trgu minulo nedeljo je bilo opaziti, da so stali kapelnik v snegu in godci v vodi. Mestna občina bi bila pač lahko odstranila sneg.

Občinske volitve v Šmartnu pri Celovcu so nemške nacionalce zelo blamirale. »Fr. Stimmen« so večer pred volitvijo objavile zmagozlasen oklic na nemško-nacionalne volilce, in uradna »Klagenfurter Zeitung« je objavila — kot inserat na vidnem mestu — poziv na volilce 3. razreda, da naj volijo nemško-nacionalne kandidate. Proti županu Uretu so zlasti agitirali, ker je bil kandidat naše stranke pri zadnjih državnoborskih volitvah. Toda razen dveh nacionalcev v prvem razredu so bili izvoljeni vsi kandidati krščanske stranke. Župan Ure je dobil v 3. razredu 104 glasove, pred tremi leti pa 77 glasov. Nacionalci sedaj kar molčijo, ker jih je sram.

Politični shod se vrši v nedeljo, dne 1. decembra, ob pol 10. uri dopoldne v **Želinjah** v župnišču.

Ponesrečil se je Šimen Bister iz Bilčovsa, ko se je vračal domov. Izpodrsnilo mu je in je padel z brega v dolino. Našli so ga mrtvega.

Izginila. Iz asila za služkinje v Celovcu je izginila 23 let stara dekla Liza Vajcar, pristojna v Rikarjovas. Pogrešajo jo že en teden. Revica, ki ni pri pameti, je srednjevelika, močna, ima črne oči in lase in zabodeno gleda.

Dva Slovenca v črnogorski vojni. Celovskim Slovencem dobro znana gospoda jurista Miha Čop in Blaž Lipar, ki sta bila prej dalje časa v Celovcu, sta se podala kot prostovoljca k črnogorski vojni in se sedaj že bijeta proti Turkom pred Tarabošem.

Umril je 20. t. m. g. Friderik Seifritz, bivši državni poslanec, protikandidat gosp. poslanca Grafenauerja in pivovarnar, p. d. Miklavec. Bil je priseljen Nemeec in zaupnik nemškonacionalne stranke. N. p. v m.!

Šolski štrajk v Selah pred sodiščem. Pri deželnem sodišču v Celovcu se je vršila v sredo, 20. t. m., obravnava zaradi šolskega štrajka v Selah. Obravnava je trajala od 9. dopoldne do četrta na 2. uro popoldne. Sodnemu dvoru je predsedoval dr. Moritsch, sodniki so bili pl. Falke, Jantsch in Zanger. Tožbo je zastopal drž. pravdnik Hradecky, obtoženca Pristovnika in Oražeta pa dr. Brejc, ki je govoril sijajno. Obravnava je globoko posvetila v škandalozne šolske razmere na Koroškem in spravila na dan dokaze o skoro da neverjetnem trpinčenju ljudstva. Okrajni glavar pl. Rainer je pred sodiščem igral klaverno vlogo in smo ga naravnost pomilovali, ko skoro na nobeno od branitelja nanj stavljenih vprašanj ni mogel odgovoriti tako, da bi bila zanj njegova lastna izpoved ugodna. Napravil je vtis, kakor da bi bil vlogo pričé zamenjal z vlogo političnega obtoženca. Učitelj Otovic, ki je prišel pred sodnike s »Schulverein« znakom v gumbnici, se je vedel oblastno, pa ga je branitelj takoj poučil, da ni v — Selah. Obtoženca sta bila obsojena na teden dni zapora, poostrelega z enkratnim trdim ležiščem. Dr. Brejc je prijavil ničnostno pritožbo. Menimo pa, da je bila ta obravnava mnogo hujša za pričé okraj. glavarja pl. Rainerja in učitelja Otovica, kakor za obtoženca. O obravnavi bomo prihodnjič poročali natančneje.

Slovinci pozor! Dne 29. novembra 1912 ob pol 11. uri dopoldne se pri c. kr. okrajni sodnji v Gorici v sobi šte. 7 vrši dražba hiše, v koji se nahaja občeznana Borgežova gostilna. Hiša stoji na zelo lepem prostoru in prometnem kraju v Gorici v ulici Sv. Antona, je dvonadstropna, ima veliko dvorišče, skladišča in obsežne kleti ter se v tej hiši nahaja trgovina z mešanim blagom že blizu sto let. V ohranitev slovenske posesti v ogroženem kraju, želeti bi bilo, da se Slovenci v čim večjem številu udeležijo te dražbe. Vsa potrebna pojasnila daje radovoljno Rastlinska destilacija »Jelen« v Logatcu.

Predsednikom zgornjekoroške sodalitete je bil enoglasno izvoljen in od prevzisenega kneza in škofa potrjen vlč. gosp. dr. Fr. Cukala, župnik v Podklostru.

Zadnje žrebanje turških srečk v tem letu se vrši dne 1. decembra t. l., pri katerem bo izžreban glavni dobitnik 400.000 fran-

kov in veliko drugih večjih in manjših dobitkov. Kdor še nima turške srečke, naj hiti, da jo pravočasno naroči in si s tem v slučaju glavnega dobitka vesele božične praznike zagotovi. Mesečni obrok znaša samo 4 K 75 vin., ki ga zmore pač vsakdo, ki ima namen nahraniti vsaj 230 K, ki jih vsaka turška srečka mora zadeti, če mu že sreča ne nakloni glavnega dobitka. Pojasnila daje in naročila sprejema za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Razpust splitskega in šibeniškega mestnega sveta. Dalmatinsko namestništvo je razpustilo splitski in šibeniški mestni svet, ker so se vršile v Šibeniku in Splitu demonstracije v prilog zmagujočim balkanskim državam ter proti Cuvajizmu na Hrvaškem. Pri teh dogodkih sta baje oba mestna sveta igrala demonstrativno ulogo. Za splitskega občinskega upravitelja je določen okrajni komisar Šporn. Ko je okrajni glavar Calebich izročil v občinskem uradu v Šibeniku načelniku odlok in predstavil novega upravitelja, sta načelnik in občinski odbor protestirala proti razpustitvi občinskega sveta in izjavila, da se umakneta le sili. Nato je okrajni glavar udrl z orožniki v občinski urad in načelnik in mestni odborniki so zapustili občinski dom, ki je sedaj zastražen od orožništva. V Splitu in v Šibeniku so napravili demonstrativne ovacije županoma in občinskim odbornikom. Ta čin je ozlovoljil celo Dalmacijo. Deželni odbor, občine, sploh vsa Dalmacija brez razlike strank je solidarna proti takemu počenjaju političnih oblasti. Deželni odbor je proti naredbi namestništva protestiral. V nedeljo se vrši v Zadru sestanek vseh dalmatinskih, hrvatskih kakor srbških poslancev.

Šmarjeta v Rožu. (Pogreb.) Dne 20. t. m. smo izročili materi zemlji truplo rajnega Jurija Rašerja. Rajni, rojen dne 16. decembra 1852., je bil po poklicu organist in kot tak izredno nadarjen in izvežban. Služboval je poleg drugih krajev v Gospasveti, Volšpergu in slednjič v Vetrinju pri Celovcu, kjer je moral vsled bolehnosti odstopiti. Kako izvrstno je izvrševal svojo službo, je poročal javnosti časnik »Mir«. A ne samo kot organist je vžival ugled, ampak tudi kot katoličan in poštenjak. Bodi mu domača zemlja lahka in Bog mu povrni, kar je v življenju deloval in se trudil za cerkveno glasbo.

Dobrlavas. (Odborova seja občinskega odbora), ki je vršila dne 7. t. m., je imela v sporedu sledeče točke: Najprej se je bral zapisnik zadnje seje. Nato so se odobrili proračuni za leto 1913. za šole v Dobrlivasi (9 odstotkov potrebščin), v Kazazah (10 odstotkov potrebščin), Št. Lipš, Šmihel, Velikovec in Globasnica, nakar se izvolita gospoda Koberer in Ulbing kot pregledovalca računov za šole v Dobrlivasi (1910, 1911) ter za šole v Kazazah za l. 1907, 1909, 1911. V cestni odbor cestnega okraja Dobrlavas se izvolita gospoda Marček v Belovčah in Košir v Kokiju. Z desetimi proti trem glasovom se odkloni prošnja g. M. Laha v Strpnivasi za dovolitev pravice točenja zganih pijač. Med občane se sprejmeta Tomaž Ramuš ter Martin Jezernik, sedlar v Dobrlivasi. Izvoli se član občine v vodovodni odbor v Strpnivasi. Odbor sklene na nalog c. kr. okrajnega glavarstva Velikovec, naj se vsi tisti, ki so letos trpeli kakno škodo pri poljskih pridelkih, tekem 8 dni od dneva razglasitve tega sklepa oglasijo v svrhu dosege državne odškodnine pri občinskem uradu. Prebere se neki vzorec krajevnega policijskega reda glede prometa z živili, ki se pa z ozirom na nekatere preostre zahteve ne sprejme. Občina pristopi kot član k celovski skupini »Rdečega križa« z letnino 10 kron. Siroti Štefan Poder se oskrbi preskrba pri neki družini v Globasnici, nekaj ubožcem se dovoli podpora, nekaj se jih sprejme v ubožnico, nekaterim se prošnja za sprejem odkloni. Občinski odbor vzame s tem, da se s sedežev vzdigne, legat letos umrlega občinskega odbornika Valentina Homar za občinske reveže v znesku 100 K hvaležno na znanje. Občinskemu slugi se določi za kuhanje občinskim revežem in njih nadziranje v ubožnici mesečnina 25 K ter en seženj drv na leto. Na predlog člana manjšine se sklene, naj pregledovalci občinskih in šolskih računov za leto 1911 pri prihodnji seji odboru o reviziji računov

poročajo. Končno se še sprejme z malimi izpremembami predloga občinskega proračuna za leto 1913., katerega nepokrite potrebnosti znašajo za to leto izredno veliko vsoto, okoli 10.500 K (49 odstotkov). Podrobneje o tem kedaj pozneje. Naši odborniki so bili vsi, nasprotni so manjkali 4.

Velikovec. (Zborovanje.) Zadnje nedeljo je priredilo naše društvo zborovanje pri Krajcarju v tinjski fari. Velika dvorana je bila natlačeno polna. Počastili so nas tudi mil. g. prošt Gr. Einspieler, župnik V. Serajnik in zastopniki bratskega društva iz Št. Tomaža. Izborna je govoril živinorejski instruktor g. F. Mavchler o izreji telet. Č. g. J. Maierhofer, župnik v Pokrčah, nam je v poljudnih besedah narisal vzroke vojne na Balkanu. Oziral se je posebno na Bulgare. Velikovški in želinjski igralci in igralke so vprizorili šaljivo igro: »Tri sestrec«, ki je povzročila mnogo smeha in je ljudem zelo ugajala. Za kratek čas pa so skrbeli tinjski pevci in velikovski tamburaši. Vršile so se tudi razne napitnice, posebno pevcem in tamburašem. Pozabiti še posebno ne smemo prav dobre postrežbe v gostilni.

Sinčavas. (Naši Turki.) Gostilna pri Vajdelnu si je nabavila v novejšem času, kar je zelo hvalevredno, dvojezičen napis. Toda prišli so naši koroški janičarji in pokazali svojo umazano svetovno kulturo ter z blatom ometali slovenski del napis. Heinov »oves« gre v klasje. Idite med Turke! »Gliha« vkup »štriha«. Kedaj so naši koroški Slovenci tako blatni?

Ruda. (Požar.) V soboto zvečer, dne 16. t. m., ob pol 5. uri je pogorel do tal tukaj Žolnarjev hlev s skednjem vred. Živino so rešili, ali krma je vsa zgorela. Župnišče, komaj kakih deset korakov oddaljeno, je bilo v veliki nevarnosti, ali k sreči je bila streha večinoma še s snegom pokrita in smo tudi dosti branili. Ogenj je nastal prej, ker je slamnata stelja pri hlevu začela najprej goreti. Posestnik gospod Franc Rošer, poštar, je bil zavarovan.

Kotmaravas. (Pogreb mlade žene.) V ponedeljek, dne 11. t. m., je zatislila oči Ivanka Lajčahar, rojena Modrič, podomače Marinca v Kotmarivasi. Celih šest mesecev je trpela na hudi jetiki. Stara je bila šele 21 let, šele 1 mesec poročena. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi. Na grobu so ji pevci zapeli ganljivo nagrobno. N. p. v m.!

Št. Rupert pri Velikovcu. (O »Narodni šoli«.) Še v nobenih šolskih počitnicah ni bila borba za otroke tako huda kakor v letošnjih. »Mir« je že popisal, kako strastno je velikovski nadučitelj Eberle letos rogovilil zoper našo šolo. Ta jezni gospod ima navado, da silno vpije z ljudmi, obdelava starše z vso silo in ne odneha, da bi otroke odvrnil od naše šole. Neka mati je pravila, da je, da bi se nadučiteljevemu obdelovanju odtegnila, zaprla duri ob njegovem prihodu. Potem je g. nadučitelj zunaj pred durmi zelo »sakramentiral«. To ni dostojna, pa tudi ne poštena borba. Že dva nadučitelja sta bila, odkar obstoji naša šola, pred dosedanjim v Velikovcu, pa noben ni tako nasilno nastopal kakor ta ljubljanski rojak. Resničen je pregovor, da je poturica hujši od Turka. Tužna mu majka! V okolici pa sta dva janičarja, mlada »bauernvereinovca« in bivša učenca Šumijeve kmetijske šole, skušala naši šoli škodovati. Z velikim zadoščanjem moramo pa javljati, da kljub strastnemu delovanju naših narodnih nasprotnikov se jim ni posrečilo našo šolo uničiti ali tudi le oslabiti, ampak je šola ostala na dosedanji višini. Odpadlo je 19 otrok, in sicer v velikovško nemško šolo 16, v druge okoliše pa 4 otroci. Na novo je vstopilo 54 otrok. V prvem razredu je 36, v drugem 51, v tretjem 67, v četrtem pa 39 otrok, skupaj 193 otrok. Od teh je 59 dečkov in 134 deklic. Po okoliših je iz velikovškega šolskega okoliša 104, iz vobberskega 26, iz želinjskega 22, iz smarješkega 12, iz šentpeterskega 10, iz škocjanskega 9, iz tinjskega 6 in iz dobrlovaškega okoliša 4 otroci. Po župnijah jih je iz Št. Ruperta 89, iz Šmarjete 22, iz Škocjana 21, iz Vovber 17, iz Št. Štefana 14, iz Št. Petra 10, iz Tinj 6, iz Kloštra 5, iz Dobrlevasi 4, iz velikovške mestne župnije 3, iz Št. Jurja 2 otroka. Naš šolski internat je proti zadnjimi leti zopet veliko boljši; šteje letos namreč 26 gojenk, od teh

jih 15 obiskuje našo šolo, 11 je pa večjih deklet, ki se uče kuhanja in ženskih ročnih del. Po deželah je 18 Korošic iz cele Koroške, iz Kanalske, Zilske, Podjunske doline in Roža, 5 Štajerk, 1 Kranjica in 1 Čehinja. Iskreno zahvaljujemo vse naše rodoljube, ki so naši šoli ostali zvesti in vse naše prijatelje, ki so nam poslali toliko gojenk.

Lipa nad Vrbo. (Nemškutarji se morajo od Slovencev učiti gospodariti!) Znano je še vsem, v kakšnem stanju je bila naša občina po preteku devetletnega nemškutarskega gospodarstva. Kamor si pogledal, je bil nered in dolgovi. Okrajni glavar je bil primoran, župana zaradi preštevilnih nerešenih aktov odstaviti. Vse drugo lice ima občina sedaj po preteku enega leta, odkar ji gospodari slovenski odbor. Dolgovi so že vsi plačani in so se še občinske doklade za leto 1913. za 5 odstotkov znižale, da bomo imeli leta 1913. samo 25 odstotkov občinskih doklad; tudi šolske doklade so se za 11 odstotkov znižale. Ne vemo, zakaj se je prej pri šoli denar porabil. Pri novi zidani šoli smo imeli letošnje leto 29 odstotkov doklad, popravljenega pa ni bilo ničesar.

Ročica pri Kotmarivasi. Zastopnik za živinsko zavarovanje je zapisal živino, ki so jo pustili posestniki zavarovati. Nekim osebam ne gre v glavo, zakaj bi tudi pri tej zavarovalnici ne bili za komandante. Dne 4. t. m. se je poročil Jožef Žrjav, podomače Malej, s Karolino Rup. Bog daj novoporočencema mnogo sreče!

Kotmaravas. (Turški prijatelji.) Smešni so naši nemškutarji. Odkar se je začela na Balkanu s Turki vojna, so čisto navdušeni za Turke, za tiste Turke, ki so pred sto leti rogovilili po Koroškem. Kar pripravljani so iti jim pomagat, menda zato, ker ravno tako slabo streljajo kakor Turki. Zadnjič so imeli lov. Bilo jih je okoli 100 — recimo, pa niso ničesar dobili, čeravno je dosti zverine. Eden od njih je rekel: »Mi smo taki kot Turki; cel dan smo streljali, zadeli pa ničesar!« Luka pa je rekel: »Ni res, saj sem jaz ustrelil enega zeca in Mihel je tekel za njim, pa mu je še ušel.«

Šmarjeta pri Velikovcu. (Smrt) se je oglašila pred kratkim časom pri nas nagnagoma, nepričakovano. Pobrila je pridno 11letno šolarico Anico Logar. Dne 7. novembra pa so zatislili oči po domače Brankov oče, Jakob Frank v Hrenovčah. Častitljiv starček 77 let. Dasiravno že v visoki starosti, bili so še vedno krepek in delaven. Še prejšnji dan so šli na delo, drugo jutro pa so že ležali na mrtvaškem odru. Zadela jih je srčna kap. Velika množica pogrebcev 9. novembra je pričala, kako so jih ljudje spoštovali. V verskem in narodnem oziru so bili vedno vzor-mož. Cerkev so ljubili kakor svojo mater, pa tudi v narodnih bojih so stali vedno v vrsti slovenske katoliške stranke. Blag jim bodi spomin!

Šmarjeta pri Velikovcu. (Poroko) sta praznovala 17. novembra na Želinjah Jakob Trampič po domače Žlemer in Ana Majrič iz Važenberga. Mladima poročencema želimo vso srečo! Na oklicih pa sta še Primož Modre, oskrbnik v Freudenbergu in Marija Mesner, Harnikova nad Želinjami. Če tudi ne tako pogosto kot lani, vendar še zmirom imamo v naši župniji ženine in neveste. Da bi bilo vse dobro in srečno!

Na Dravi pri Skočidolu. V nedeljo je bil tu občni zbor podružnice »Slovenske Straže« za Marijo na Zili in beljaško okolico, ki se je kljub visokopadlemu in tajajočemu se snegu obnesel prav imenitno. Govorila sta gg. Smodej in Meško. Posestniki in mladeniči — sami inteligentni obrazi, — so bili prav navdušeni in so želeli več takih shodov.

Občina brez prebivalcev je Gospa Sveta, kjer še zdaj nič ne vedo, koliko prebivalcev so našeli pri zadnjem ljudskem štetju. G. občinski tajnik se je izrazil, da ljudskega štetja ni imela občina v rokah, ampak c. kr. okrajno glavarstvo. Ker so bile pole pomankljive, (!) so se morale revidirati in poslati celo na Dunaj. — Morebiti so tam prekrstili slovenske gojenke tukajšnjega zavoda ter tako pridobili 100 »Nemk«, ali pa dotične pole še vedno niso prišle iz vsemogočne germanske mašine.

Sveče v Rožu. (Pri občnem zboru »Kočne«) dne 10. t. m. so bili izvoljeni trije novi odborniki. Govornik iz Celovca nas je temeljito poučil o pomenu vojne na

Balkanu. Eno uro trajajoče predavanje so poslušali vsi z največjim zanimanjem. Za kratkočasno zabavo so skrbeli: »Doktor Vsezna!«, »njegov sluga Štipko Tiček« in njegovi »bolniki«. Kdaj se bodo dekleta zopet pokazala s kako igro?

Velikovec. O našem purgarju K. Magnetu, ki ima med drugim tudi »pisarno za promet posestev«, kakor imenuje to svoje podjetje v inseratih po »Štajercu«, nam je znan tudi ta-le slučaj: Magnet izve, da bi morebiti prodal rad neki posestnik svojo hišo. Nagovori ga, da naj jo dá vpisati pri njem, češ, da nima radi tega on nikakih stroškov. Obenem pa mu predloži v podpis neko polo. Magnet mu ne pridobi nobenega kupca, a po svojem lastnem prizadevanju vendar proda kmet hišo. Ko Magnet to izve, zahteva od njega 100 kron. Kmet se obotavlja plačati, sklicuje se na dogovorjeno ter tudi pravi, da mu Magnet ni pripomogel k prodaji. Ta pa mu odgovori: »Kakor hočete! Če ne plačate z lepa, bodete pa s huda! Saj ste podpisali!« — Kmet si misli: Seveda bodem vseeno jaz spodaj, ker je oni pač pri notarju za šribarja, in mu izplača zahtevani znesek. — Toliko, da bodo naši posestniki vedeli, s kom imajo opravka.

Resen predlog

in nasvet vsaki gospodinjji, ki želi napraviti iz žita okusno, dehtečo, a vendar poceni kavo.

Tej zahtevi odgovarja v popolni meri zrnati kavi po okusu najbolj slična

„Franckova Perlrž, znamka :Perlr.“

Uvažujte, cenjena gospodinja, navodilo, ki se nahaja na vsakem zavitku. — Dobi se povsod.

Politične vesti.

Grafenauer med svojimi volilci.

Iz Glinj poročajo: 17. t. m. se je vršil na Trati pri Glinjah politični shod, ki je bil prav dobro obiskan, kljub temu, da se je shod naznanil zelo pozno. Državni poslanec Grafenauer je poročal o delovanju Slo.-hrvaškega kluba na Dunaju in o razmerah v deželnem zboru koroškem. Izvrstno dveurno poročilo je želo med govorom že, posebno pa ob koncu soglasno odobravanje. Z živahnimi vzkliki so številno zbrani volilci odobraval obstrukcijo v državnem zboru in prosili poslanca, naj klub vztraja tako dolgo, da doseže svoj namen, da v prvi vrsti odstrani Cuvaja, ki tlači hujše kot Turek naš bratski hrvaški narod. Pozvali smo poslanca, da naj ne obstruirajo samo, da odstranijo Cuvaja, ampak da tudi na Koroškem izginejo razmere, pod katerimi ječi slovensko ljudstvo že toliko let. Soglasno se je izrekla zaupnica g. drž. poslancu.

Obstrukcija Jugoslovanov.

V proračunskem odseku so začeli obstruirati poslanec Jarc, Gostinčar, dr. Dulibič, katerim so se pridružili Rusini. Jugoslovanski poslanci zahtevajo, da izgine kot vladni komisar na Hrvaškem Cuvaj in da se odstranijo krivice v koroško-štajerskem vilajetu. Nemci so vsled tega zelo nervozni in vlada si hoče pomagati iz zadrege s šestmesečnim proračunom. Slovenski poslanci so napeli torej enkrat prav resno struno, da dokažejo vladi, da se v Avstriji — proti Slovincem in Hrvatom ne bo vladalo.

Dr. Koršec v delegaciji.

V avstrijski delegaciji v Budimpešti je g. dr. Koršec v imenu jugoslovanskih delegatov izjavil, da želijo Jugoslovani s balkanskimi narodi prijateljsko razmerje kakor Nemci z Nemčijo in zahtevajo, da se vsak nesporazum z balkanskimi državami reši. Nasprotni monarhiji in dinastiji pa povdarjajo svojo zvestobo in udanost. (Živahno odobravanje.) Storitve vse, je končal govornik, da bomo mogli reči svojim bratskim narodom na Balkanu: Glejte, bratje, ta monarhija nas ljubi in nam daje vsega, da se moremo vsestransko svobodno razvijati. (Živahno odobravanje.)

Društveno gibanje.

Velikovec. Društvo »Lipa« priredi v nedeljo dne 1. decembra ob 3. uri popoldne v »Narodnem Domu« v Velikovcu mesečno zborovanje. Na sporedu je: Govor o vojski na Balkanu in skioptično predavanje. — Odbor.

Zilska Bistrica. Izobraževalno društvo »Zila« vprizori v nedeljo dne 24. t. m. ob pol 7. uri zvečer pri Hrebcu v Zahomcu prelepo igro v petih dejanjih »Raz Marijino Srce«. Na sporedu je tudi govor o balkanski vojski. Slovenci, pridite od blizu in daleč — Odbor.

Guštanj. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi na 24. novembra zborovanje v gostilni pri Petraču ob treh popoldne. Govorili bodo č. g. župnik Križaj o zgodovini Balkana in o sedanji vojni. — Odbor.

Železna Kapla. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 24. t. m. popoldne po blagoslovu v gostilni pri Boštej zborovanje. Spored: 1. Govor o vojski na Balkanu; 2. igra: »Svoje glavna Minka«.

Dobrlavas. Dekliški odsek izobraževalnega društva v Dobrlivasi priredi v nedeljo, 24. t. m., svoj redni mesečni sestanek.

Klošter. Naše slovensko izobraževalno društvo priredi 24. novembra po popoldanski božji službi v župnijskih prostorih zborovanje. Na sporedu sta dva govora: o evharističnem shodu na Dunaju in o balkanski vojni.

Somišljeniki! Zahtevajte v gostilnah računsko listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Cerkvene vesti.

Prezentiran je na župnijo Weitensfeld č. g. Karol Hauser, župnik v Penku.

Prestavljen je č. g. Jožef Sindler z Rangersdorfa v Radlach.

Slovenci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Književnost.

Nemško-slovenski slovarček. Ker nam je dozda manjkal pripraven slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček, se je odločila tiskarna Družbe sv. Mohorja, da ga ona izda. Sestavila sta ga gg. dr. Jakob Sket in Štefan Podboj. Slovarček ima dosti nad 12.000 slovenskih in nemških izrazov. Da pa kljub precejšnjemu obsegu (416 strani) knjižica ne bo preveč debela, je tiskarna oskrbela primeren papir in tanko, a jako trpežno vez. Služila bo tudi slovenskim dijakom, zlasti ob meji. Tržna cena slovarčka znaša v prt vezan 2 K 40 v.

Vojna na Balkanu in Finžgarjeva povest davnih dedov. Pravkar se odigrava na balkanskem polotoku velika zgodovinska drama. Jugoslovanstvo, ki je tu v starodavnem času ustvarilo velika kraljestva, ki so pa vsled medsebojnih razporov in nesrečnega verskega razkola podlegla v 14. in 15. stoletju silovitemu navalu divjega osmanskega plemena, se zopet dviga, je svoje sile združilo in je na tem, da turško gospodarstvo docela stre ter pribori krščanstvu popolno in sijajno zmago nad nekulturnim islamom. Tekom te historične borbe, za katero se Slovenci kot najsevernejša in najbolj ogrožena veja jugoslovanstva prav posebno zanimajo in od katere sta v marsičem njihova nadaljnja usoda in razvoj odvisna, je izšlo monumentalno zgodovinsko delo našega dičnega F. S. Finžgarja »Pod svobodnim solncem«, ki nam v mojsterskih barvah slika vzhajajočo moč slovanskega rodu v času, ko se stari vek prelija v srednji, ko so Slovani pravkar prišli v Evropo in začeli zasedati balkanski polotok, kjer je vladal ponosni Bizanc. — Kako zelo je tisti čas podoben sedanjemu! Kakor propada Turčija, tako je takrat bizantinsko cesarstvo propadalo. Na zunaj sijaj in blesk, ki ga nam Finžgar tako živo predočuje, na znotraj pa gniloba, korupcija, razdor. In kakor zdaj Slovani zadevajo smrtni udarec osmanstvu, tako so ga prizadjali takrat pradedje onih, ki se zdaj doli za svobodo

žrtvujejo, bizantinskemu cesarstvu. Kdo ne bi torej z največjim zanimanjem sledil dogodkom, ki jih riše v tem romanu Finžgar? Tembolj, ker je ta roman splošno priznано najznamenitejše zgodovinsko delo, ki je imamo Slovenci. — Knjiga stane broširana 3 K, vezana 4 K, in se naroča v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Glasba.

Sedem božičnih napevov. Ravnokar je vglasbil Karl Bervar v Celju sedem božičnih napevov v lahkem, oziroma tuintam modernem slogu. Nekako ljubke ali zaokrožene so štev. 2., 3., 4. in 5. Dobijo se pri skladatelju in v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Cena partiture 1 K; posamezni glasovi po 50 vin.

Darovi.

Za »Črnohorski rdeči križ« nam pošilja gosp. J. pl. Kappus v Celovcu izkaz nabranih darov. Po 10 K so darovali gg.: Čad Josip, prokurist Ljubljanske kreditne banke v Celovcu; Štefan Podboj, c. kr. profesor; Franc Sadnikar, trgovec; dr. Janko Brejc, odvetnik; Dr. Ferdo Müller, odvetnik; dr. Anton Prus, odvetniški kandidat; dr. Josip Berkovič, sekund. zdravnik. — Po 5 K: Dr. Fran Petek, sekund. zdravnik; neimenovan; dr. Valentin Rožič, blažajnik družba sv. Mohorja; č. g. dr. Martin Ehrlich, prelat; č. g. dr. Lambert Ehrlich, profesor bogoslovja; č. g. A. Kaplan, župnik; č. g. S. Singer, župnik; Ivan Kolenc, vodja tiskarne. — Po 3 K: Dr. Josip Wieser, sod. avskultant; Anton Renko, trgovec. — Po 2 K: Dr. Josip Rapoc, odvetniški kandidat; dr. Jak. Štefančič, odvetniški kandidat; E. Taubert; č. g. J. Limpel; č. g. dr. J. Arnejc, župnik; Josip Jenko, železniški uradnik; Ivan Weber, Laško Bavdek, J. pl. Kappus, bančni uradniki. — Po 1 K: M. Schleicher, posestnik; D. Herzog, Maribor; č. g. J. Zel, kaplan; dr. R. J.; dr. B. Sch.; Čop Mihael, stud. iur.; Jos. Stuhec, odvetniški uradnik; Fr. Kozlevčar, blažajnik; Čop France, posestnik; K. W.; Brazda O., uradnik; Brazda Iv.; Fr. Errath, uradnik družbe sv. Mohorja; Fr. Martinjak, bančni sluga; J. Kusterle, trgovec; L. Horvat. — Skupno 150 K, kateri znesek se je poslal naravnost v Cetinje »Črnohorskega rdečemu križu«.

Darovi za D. D. Neimenovan g. župnik 100 K; neimenovan bogoslovec 20 K; č. g. župnik Virnik 10 K; g. Piskernik 10 K; Kršč. soc. zveza za Koroško 80 K; č. g. župnik Greiner 5 K; neimenovan mil. gosp. proš 200 K; neimenovan gosp. župnik 100 K; č. g. župnik Fugger 4 K; č. g. župnik Matija Wedenik 2 K; č. g. župnik Peterman 20 K; preč. g. dekan Marinič 10 K; č. g. Mikula 4 K; č. g. župnik Ražun 5 K; preč. g. dekan Isopp 2 K; č. g. župnik Rosman 3 K; č. g. župnik Volavčnik 2 K; č. g. župnik Fric 5 K; č. g. župnik dr. Lučovnik 10 K; č. g. provizor Weiß 4 K; mil. g. kanonik Kajdiž 5 K; mil. g. dr. Lesar 5 K; mil. g. kanonik Kalan 5 K; č. g. P. Hugolin 5 K; č. g. kaplan Živortnik 2 K; č. g. mestni župnik Barle 2 K; č. g. župnik Stazinski 5 K; č. g. župnik Križaj 5 K; č. g. kaplan Brzelak 2 K; č. g. kaplan Pečnak 2 K; č. g. kaplan Dolenc 3 K; č. g. župnik Kunes 1 K; č. g. kaplan Schreiner 5 K; č. g. župnik Jakel 1 K; č. g. župnik Frece 2 K; č. g. stolni regenschori Premrl 5 K; č. g. župnik Potowic 2 K; č. g. kaplan Orehek 2 K; č. g. župnik Raktelj 1 K; č. g. kaplan Sagaj 1 K; č. g. župnik Pfajfar 6 K; č. g. kaplan Terškan 1 K; č. g. župnik Kelemina 3 K; č. g. kaplan Korošák 2 K; č. g. župnik Kunce 2 K; č. g. župnik Sinkovec 3 K; družba pri belem volu v Celju 11 K 90 vin.; č. g. župnik Kolar 3 K 70 vin.; preč. g. profesor dr. Janežič 5 K; č. g. kaplan Gorjup 2 K; č. g. župnik Bezenšek 5 K; č. g. župnik Oblak 2 K; nekdo iz Loke 2 K; č. g. župni upravitelj Skulj 2 K; č. g. kaplan Umek 2 K; č. g. župnik Zmazek 10 K; č. g. kaplan Gnidovec 3 K; č. g. župnik Zbašnjak 3 K; č. g. kaplan Bukovšek 2 K; č. g. Zakotnik 3 K; č. g. kaplan Pučnik 1 K 50 vin.; č. g. župnik Weixel 2 K; preč. g. c. kr. profesor dr. J. Marinko 20 K; č. g. župnik Zupan 5 K; č. g. župnik Plevanec 1 K; č. g. kurač Rupnik 1 K 50 vin.; č. g. župnik Gerzin 2 K; č. g. Funtek 10 K; č. g. kaplan Salamun 2 K; č. g. župnik Traven 2 K; č. g. župnik Krelk 5 K; č. g. župnik Repolusk 2 K; č. g. kaplan Ratej 2 K; č. g. župnik Zelnik 3 K; č. g. Teran 2 K; č. g. župnik Šijanec 2 K 50 vin.; č. g. Kušar 10 K; č. g. kaplan Kerhne 3 K; č. g. Oblak 5 K; č. g. kaplan Agriž 1 K; č. g. župnik Novak 2 K; č. g. župnik Kunauer 3 K; č. g. Zupanič 3 K; preč. g. dekan Rihar 2 K; č. g. župnik Janžekovič 1 K; č. g. kaplan Hafner 5 K; č. g. župnik Šašel 3 K; č. g. župnik Presečnik 2 K; č. g. župnik Šelih 5 K; č. g. župnik Dernovšek 2 K; č. g. Miklavčič 1 K; č. g. kaplan Podbevšek 2 K; č. g. Tavčar 10 K; č. g. župnik Štrakl 2 K; preč. g. prof. dr. A. Ušeničnik 10 K; č. g. župnik Ulčnik 5 K; č. g. župnik Poljak 2 K; Šentjakska posojilnica v Rožu 100 K; č. g. župnik Vrhovšek 1 K; č. g. kaplan Slana 1 K; č. g. župnik Martin Meško 3 K. — Pristrčna hvala vsem rodoljubnim dobrotnikom! Dal Bog še mnogo posnemalcev!

Loterijske številke.

Brno, 13. novembra: 8, 3, 19, 14, 45.

Linc, 16. novembra: 16, 87, 44, 70, 59.

Trst, 16. novembra: 25, 44, 73, 40, 30.

Nova kajža s sadnim vrtom blizu cerkve v Medgorjah št. 15 je naprodaj. Cena 2000 kron. Več pove Neža Blatnik, Št. Peter pri Celovcu (Peterhof).

Iskrena prošnja.

Ne navadno zgodaj je letos zima nastopila. Naši našo »Narodno šolo« obiskujoči otroci, ki potrebujejo za zimski čas obuvala in tople obleke, pa so po večini otroci ubogih staršev. V korist našim ubogim otrokom nameravamo tudi letos napraviti, in sicer na kvatno sredo, dne 18. decembra t. l., v naši šoli običajno božično slavnost. Obračamo se tedaj tudi letos zaupljivo do preblagih src slovenskih rodoljubov in rodoljubkinj milo proseči, da bi nam prihiteli v ta namen na pomoč z darovi v blagu, posebno pa v denarju. Ker pa je do naše slavnosti le kratek čas in ker imajo naše č. šolske sestre s priditvijo darov za otroke zelo veliko posla, tedaj se usojamo dostaviti še ponižno prošnjo, da bi se nam blagovolili blagohotni darovi prav kmalu poslati. Za vso dobrotljivost se že v naprej zahvaljujemo in kličemo: Bog plačaj!

V Št. Rupertu pri Velikovcu, dne 19. listopada 1912.

Vodstvo »Narodne šole«.

„Slovenska Straža“ v Ljubljani

želi imeti v vsaki občini po vsem Slovenskem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval pri »Ljudskem zavarovanju«. Zagotovljen je dober in trajen zaslužek. Ponudbe pod »Ljudsko zavarovanje« na Slov. Stražo v Ljubljani.

Krojaški pomočnik

se takoj sprejme za mešano delo na deželi. Natančneje pismeno. Naslov: **Jožef Čas**, krojaški mojster v Smihelu pri Pliberku.

Živinorejska zadruga

za Št. Janž in okolico

razglašča, da naroči 1 vagon turšice in 1 vagon Tomaževih žindre, katero bode oddala svojim zadružnikom po znižani ceni, neudom pa za kolikor bode njo stala.

Kdor želi kaj dobiti, naj se oglasi do 1. grudna 1912 pri načelniku v Št. Janžu.

OZNANILO.

Tvrdba **Bratje Tavčar & Co.** je postavila v Celovcu kraj tovarnega kolodvora **parno žago.** Imenovanje kupuje les, to je plohe v vsaki količini, tudi na vozove, (plohi se sprejemajo od 12 cm debeline naprej), smrekove, borove, mecesnove kakor tudi vsake vrste gozde. — Kdor želi natančnejših pjasnil, naj vpraša na žagi.

Bratje Tavčar & Co., Celovec.

Gozd 2 ha

proda župnijska nadarbina v Vogrčah, p. Pliberk, potom javne dražbe, ki se vrši dne 26. novembra t. l. popoldne ob 2. uri na licu mesta. Izklicna cena 7500 K.

župnijski urad Vogrče.

Prva slovenska trgovina
:: papirja na Koroškem ::
(Hotel Trabesinger)

ima v zalogi vse potrebščine za uradne pisarne, vsakovrstni pisarni papir, slovenske razglednice celovškega mesta, narodne noše, posebno krasne balkanske noše, voščilne razglednice za Božič in Novo leto; nadalje devotionalije: svete podobice, rožne vence, svetinjice itd.

Volneno

blago za ženske in sukno za moške obleke, zadnje mode, razpošilja najceneje Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki v Celju št. 302. Vzorci in cenike čez 1000 stvari s slik. pošt. prosto

Šikano posestvo

približno 8 oralov posetve in travnikov, 12 oralov mladega gozda in pašnika, na Spodnjem Koroškem, se proda. Več pove G. Glavar v Pliberku na Koroškem.

Majhno, jako čedno posestvo

v prijaznem in lepem kraju tik državne ceste in železnične postaje, obstoječe iz 11 birnov posetve, travnika in lepega zaraščene gozda, je radi družbinskih razmer naprodaj. Pojasnila daje županstvo v Lipi nad Vrbo.

Kmetovalci, pozor!

Brandner Ivan na Brnci

je zastopnik neke velike češke tovarne, ki izdeluje

brzoparilnike

z železnim kotlom, in ne s pločevinastim, kakor so drugi iz raznih konkurenčnih tovarn. Da so železni bolj trpežni, vam vsak strokovnjak lahko dokaže. Obiščem vsakega odjemalca na domu. Zmerne cene.

Razpis službe

mežnarja in organista na Vratah.

Prosto stanovanje, njive, sadonosnik (redi lahko 2 kravi), prosta drva, bira in nekaj v denarju. Prednost imajo oženjeni obrtniki. Nastop 15. februarja 1913. Prošnje naj se pošljejo do 1. januarja na župnijski urad na Vratah, potrebna pojasnila daje isti urad.

Cerkveno predstojništvo na Vratah, p. Spodnja Vrata (Koroško).

Contrheuman je pametno iz učinkujočih snovi izdelano sredstvo.

Contrheuman uporabljajo zdravniki v pogostih slučajih z najboljšimi uspehi.

Contrheuman pomiruje skrninaste, protinove in nevralgične bolečine, odstranjuje boleče srbenje ozeblin in oteklino na členih.

Contrheuman uporabljajo zaradi sigurnega učinka vedno bolj.

Ne dajte si usiliti nadomestnih sredstev.

1 škatlica K 1.—.

Proti predplačilu K 1.50 se pošlje 1 škatlica)
" " " 5.— " " 5 škatlic)
" " " 9.— " " 10 škatlic)

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni

c. kr. dobavitelja,

PRAGA III., št. 203.

Pozor na ime izdelka in izdelovatelja.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah „Pri angelu“, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Srečke v korist Slovenski Straži.

Niti turška vojska ne more vzeti

400.000 frankov

ki jih bo dobil tisti, ki bo dne 1. decembra 1912 pri žrebanju turških srečk zadel glavni dobiček!

Mesečni obrok samo 4 krone 75 vinarjev.

Izredno ugodna ponudba!

Skupina 4 srečk brez turške srečke z glavnimi dobitki več 100.000 kron in 11 žrebanji vsako leto proti 46 mesečnim obrokom po samo 5 K 50 vin. — Pojasnila daje in naročila sprejema za Slovensko Stražo g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg št. 19.

Silno lepo posestvo.

Prodaj ali zamenjam za drugo posestvo (s smrekovim sečnim gozdom) pod zelo ugodnimi pogoji svoje blizu postaje Grabštanj ležeče posestvo z dobrim poslopjem, ki meri okoli 28 hektarov.

Natančnejša pojasnila daje posestnik

Anton Renko,

trгоvec v Celovcu.

HITRO
NAPREDOVANJE LE NA
PRISTNEM



Po Najvišjem naročilu Njeg. c. in kr. Apost. Veličanstva

XXIX. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobredelne namene.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 21.146 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša

200.000 kron

Žrebanje se vrši javno dne 19. decembra 1912.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsstraße 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštinih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. — Igralni načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke se pošiljajo poštine prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov (oddelek za državne loterije).

Na kašelj, hripavost in nahod

dobro vpliva in jih odstranja uporaba zdravniško toplo priporočenega, celo krčeviti kašelj odstranjujočega

THYMOMEL SCILLAE

Besedna znamka zavarovana.

Lajša krčeviti kašelj, zmanjšuje njegovo ponavljanje, pospešuje njegovo razslizanje in pomirjuje kašelj ter odstranjuje težko dihanje.

1 steklenica 2.20 K. Po pošti proti predplačilu 2.90 K pošilja franko 1 steklenico, 7.— K 3 steklenice, 20.— K 10 steklenic. Ne dajte si usiljevati nadomestnih sredstev.

Povprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni,

c. kr. dvornega dobavitelja,

PRAGA-III., št. 203.

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Thomasova moka „Zvezdna znamka“

poceni fosforovo gnojilo, ki se je že desetletja sem obneslo na travnikih, pašnikih, deteljnih in klajnih poljih.

Thomasova moka „Zvezdna znamka“ zviša pridelke in zboljšuje njih kakovost.

Thomasova moka „Zvezdna znamka“, potrošena v jeseni ali pozimi na cele brazde, zelo dobro vpliva na vigradne setve.

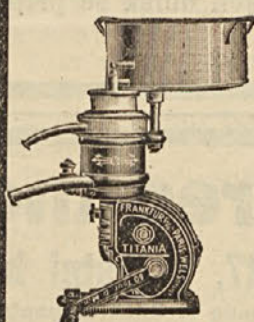
Thomasova moka „Zvezdna znamka“ se pošilja le v plombiranih vrečah z označbo vsebine in varstveno znamko ter se dobiva po vseh na naših lepkih označenih prodajalnah.

Tovarne Thomasovih fosfatov D. z o. z. BEROLIN W.

Svarimo pred manjvrednimi izdelki!



Zvezdna znamka



Titania brzoparilniki za živinsko krmo

z odklopljivim obodom, čisto iz kovanega železa in jeklene pločevine so zajamčeno neporušni. Najmanjša uporaba kuriva, najhitrejša napravlanje pare, najkrajše parenje, slaba krma zopet porabna

Titania centrifuge, v sestavi, trpežnosti in natančnosti v posnemanju neprekošene. Stroji za sejanje, za obračanje sena, senene grablje itd. najboljše kakovosti.

Titania tovarna, Wels št. 196, Zg. Avstrijsko.

Zastopstva povsod!! — Pošljamo na poizkušnjo. Plačevanje na obroke rado dovoljeno. Prospekti, sprčevala zastoj. Zastopniki se iščejo povsod.



Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 1/2 %

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

4 1/2 %

*Lastna tovarna
ur v Svici*

1887

Zahtevajte „JUBILEJNICENIK“ zastonj

1912

Fr. Čuden, Ljubljana



Vsak strokovnjak
Vam pove, da so
orig. Otmar-motor
stabilen ali nepremaklj. in
poljedelski stroji
iz tovarne

C. Prosch, Celovec,
imejtelja brata inženirja Prosch, najboljši in
najzanesljivejši v obratu.

Zahtevajte specialne kataloge in obiske inženirja!



Zimske barhente!

Kdor rabi dobre in pristnobarvne zimske barhente, flanelne za srajce in drugo perilo, lanene in bombažaste kanafase, ceffre, platno, inle, brisače, rjuhe, zimsko blago za dame in gospode, žepne robce in druge tkanine, naj se obrne zaupno na kršćansko tvrdko

Jaroslav Marek ročna tkalnica št. 39
v Bistrem pri Novem mestu ob Met. Češko.

Vzorec se pošilja zastonj in pošt. prosto.

V zalogi imam tudi veliko množino ostankov zimskega barhenta, flanelne, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za 18 kron, prve vrste za 20 kron, najfinije vrste za 25 kron franko po povzetju. — Od ostankov se vzorec ne pošilja. — Flanelne ali ceffre srajce za gospode po K 1.80, 2.20, 2.60, 3. in 4.—. — Odjemalcem najmanj 6 srajc pošljem poštne prosto. — Pri naročilu zadostuje oznamba obsega vratu. — Dopisuje se slovensko.

Vsi, ki ste skrbni možje in očelje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok? Potem pišite „Slov. Straži“ v Ljubljani po knjižico g. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj.

VINO istersko, dalmatinsko, goriško vino (Teran, Opolo, Lisa, Vipavec).

Speciálna vina, sladka, garantirano naravna: REPOŠKO, - REPOŠKAT, - MUŠKAT.

Trgovina z vinom **JOS. KOFLER** na veliko in na drobno
BELJAK, Perau-cesta št. 1. Telefon 123.

Vaš želodec

slabo prebavlja, ne počutite se dobro; upoštevajte sledeče vrste.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačo in prebavljano pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmerne, slabe diete, prehlajenja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče, je dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno depoponovano varstveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: **LEKARNA B. FRAGNER-ja**, e. in kr. dvornega dobavitelja, „Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203, vogal Nerudove ulice.

Po pošti se razpošilja vsak dan. Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpošiljati K 1.50 se pošlje mala steklenica, za K 2.80 velika steklenica, za K 4.70 dve veliki steklenici, za K 8.— štiri velike steklenice, za K 22.— 14 velikih steklenic poštne prosto na vse postaje avstro-ogrsko monarhije.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske, v Celovcu „Pri angelu“, P. Hauser, V. Hauser, H. Gutt.

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu je izšla knjiga:

Slovensko-nemški in nemško-slovenski

slovarček.

Sestavila dr. J. Sket, c. kr. vl. sv., in Št. Podboj, c. kr. prof.

Cena v prt vezani knjigi je K 2.40, po pošti K 2.50. Dobi se v vseh knjigarnah.

V novi trgovini s papirjem

v Celovcu

Kolodvorska cesta (nasproti realke)

so naprodaj lepe, nove karte za voščila, imendan, Božič in Novo leto

s slovenskim natiskom

kakor tudi jaslice, podobice svetnikov in fin prekmorski papir za pisma.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisani voditeljci hotela Trabesinger se vljudno priporočata vsem velenjenim slovenskim in slovanskim gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih goric. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta, pozimi toplo zakurjeno. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer, prijetno slovensko družbo. V poletnem času pričakuje na kolodvoru gostov domači omnibus. Slovenski potniki in rodoljubi, ustavljajte se samo v edini slovenski gostilni »Hotel Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporočata voditeljci hotela

Alojzija in Josipina Leon.



Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge obrestujemo po 4 1/2 % od dne vloge do dne vziđa.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Tr tu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu. Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanj na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista „Mir“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXI.

Celovec, 23. listopada 1912.

Št. 47.

XXII. letni občni zbor

»Katoliško političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem«

se vrši

v četrtek, dne 28. novembra 1912 točno ob 11. uri popoldne

v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu.

Spored:

1. Poročilo predsedstva.
2. Poročilo starega odbora.
3. Volitev odbora.
4. Poročilo g. drž. in dež. poslanca o svojem delovanju in splošnem političnem položaju.
5. Slučajnosti.

O d b o r.

„Učiteljski dom“ v Celovcu.

Koroški slovenski javnosti je društvo »Učiteljski dom« v Celovcu skoro nekaj še popolnoma tujega, akoravno zasluži ravno to podporno društvo, da je pozna in podpira vsak Slovenec. In zakaj?

Po celem Gorotanu so šole ali utrakvistične ali nemške. Nemške šole najdeš seveda med Nemci, a ponekod tudi med Slovenci, kakor v Guštanju, Prevaljah, Pliberku, Dobrlivasi, Borovljah, Rožeku. Utrakvistične šole so pa kar posejane med Slovenci, kakor plavice (pezdec) med žitom. In kaj so utrakvistične šole po svojem namenu drugega, kakor ponemčevalnice, ki z domačim — občinskim denarjem pomagajo Nemcem do moči, do gospodstva nad Slovenci, v katerih ponemčeni učitelj, izdajalec lastnega rodu zlobno krade slovenski materi otroka s tem, da ji ga odtuji in mu zasovraži slovensko govorico. Tu dela nemškutarski učitelj propagando za izselitev otrok po dovršeni šolski obveznosti s tem, da jim v brezprimerni grdobi kaže stan pri-

prostega delavca in kmeta, za kar imamo dokazov na razpolago. Vzbuja nezadovoljnost priprostemu neukemu Slovencu, da ta le v tujini poizkuša svojo srečo, a na njegov dom pride od »Südmarke« naročen Nemeč. Če pogledamo v kraje, ki so ponemčeni z že omenjenimi sredstvi (pripomočki), če pogledamo na primer na kraje, ležeče ob Glini okoli Št. Vida in doli do Celovca, bomo pa tudi videli, da so znali naši Nemci in nemškutarji tako dobro vzgojiti prejšnje rodove v istih krajih, da sedanji prihajajo na svet takorekoč s frakelcem šnopsa in umirajo s praznim litrom. Če pogledate naše nemčurje, ki jih vodijo nemškutarski učitelji, najdete po večini ravno iste razmere, kajti od »Südmarke« in »Schulvereina« podpirani tak učitelj pač lahko plačuje za grob lastnega naroda. Ni čuda tudi, da po nemškutarski gospodi zapeljani mladenič in mladenka ne more v sklad spraviti svoj rojstni in zadnji dan svojega pozemeljskega bivanja, ampak si stojita ta dneva nasproti kakor nedolžni otrok in zaničevalec svoje matere, svojega očeta. Če kdo pomisli, kakšne nevarnosti prihajajo nad našo šolsko deco, če pomisli, da se jo odtuja domovju, da se naša deca sramuje svojega domovja, da se sramuje dela, da se jo v potokih alkohola hoče ubiti in da s starostjo vred hudó moralno propada, ter da je temu vzrok nemškutarska šola z nemškutarskim učiteljem na čelu, da je temu vzrok nemškutarstvo sploh, torej z eno besedo slaba vzgoja, ali ne bo potem pameten Slovenec želel svojemu otroku podati boljšo vzgojo, to je narodno vzgojo.

Kako to?

Naravna je zahteva po slovenskem učitelju, ki čuti za ljudstvom, iz katerega je izšel in kateremu je sklenil služiti kljub zaprekam, ki mu jih stavijo oblasti in tudi neuko lastno ljudstvo.

Zaplenjeno!

Vsak Slovenec, ki prebere te vrste, bo vedel, kaj dela slovenski učitelj in kakšna pota mora hoditi, ko dela za ljudstvo, za svoje slovensko ljudstvo, a naj tudi vsak Slovenec vé, kaj je dolžan storiti za svoje slovensko učiteljstvo. Naj premišljuje o teh vrstah, da bo spoznal vrednost slovenskega učiteljstva.

Kje pa je tisto ognjišče, iz katerega izhajajo le ti boritelji za slovenske pravice? To je »Učiteljski dom« v Celovcu. To društvo zbira doneske za podporo pridnim in revnim slovenskim učiteljskim, ki bi se pozneje spominjali, da jih je narod vzgojil in da so mu dolžni biti hvaležni. A ne samo »Učiteljski dom« podpira slovenske

Podlistek.

Trikrat Bog pomaga.

Napisal Avgust Šenoa.

Poslovenil Š. K.

(Dalje.)

Na vsak lep pojav, ki ga je rodila narava ali umetnost, je veselo zaploskala z rokami. Kadar je gledala lepo pokrajino, ali kako divno sliko, ali čula lepo pesemco, je najprvo veselo vskliknila in obstala je kakor kip, izklesan iz mramorja; in kadar je videla, da pastir pretrepava telička, ali da davi maček pišče, ji je kri udarila v lice od jeze, in takoj je kaznovala hudobneža s šibo. Učila se je hitro in lahko, posebno se je rada učila na izust pesmi in najrajši Vrazove pesmi; ko je nekoč deklamirala Preradovičevega »Putnika«, so jo poljubile in objele vse pričujoče gospe. Zlatka je bila živa poczija zlate dobe dekliške.

Gospa stotnica Beličeva se je pridružila ženski družbi in se posebno zabavala s Tino in Mino. Obedve sta obračali nase oči vsega društva, posebno ženskega. In kako tudi ne? Po svoji poroki je sedaj prvič obiskala

vsaka očetov dom in sta se sešli s svojimi starimi in mladimi znanci iz prejšnjih časov. Gospa, pravkar omožena, — če je še mlada namreč — je vsakemu ljub predmet. Stari gospodje se radi ponorčujejo, stare gospe se lokavo k temu smejejo, mlade deklice jih vlečejo v kolo, čeprav je še napol deklica in vsaka neomogućena jo gleda s čudnim očesom, ker vsaka želi po zakonu, ker bi vsaka rada uganila zastavico, kako se more svoji tovarišici, s katero se je pred par leti še igrala z malimi punčkami, reči: »Milostiva gospa!«

Tako se je godilo i Tini i Mini. Imeli sta polno dela, da sta odvrčali napade celega društva, in kakor bistre ženske glave sta to dobro rešili.

Posebno s čudnim očesom ju je gledala Zlatka. Njej se je zelo čudno videlo, da so gospodje govorili Tini in Mini: milostiva gospa!

Naposled je prišla izpod brajde, poklonila se je obema koketno z besedami:

»Klanjam se, milostivi gospi!«

Družba udari v smeh.

»Oh ti mala razposajenka,« prične Tina, »kdo te je tega naučil? Ali nisvi tvoji rojakinji? Kakor si nama prej rekla, tako reci tudi sedaj: Draga Tina! Mila Mina!«

»Vem, da smo si v sorodu,« odvrne, »ali če vama reče gospod župnik »milostiva gospa«, moram jaz še tem bolj ker sem še majhna; kadar pa dorastem, kadar se bodem smela oblačiti, kakor se spodobi velikim deklicam, me boste tudi ve klicale za gospodično Zlatko! Sedaj še vendar nisem gospodična. Ali ste res milostivi gospe? Vidita, šestokrat sem se igrala na vašem vrtu z dečki, rekla sem jim, da hočem igrati milostivo gospo; vzela sem mamino ogrinjalo in solnčnik, kakor da sem gospa; toda poredni dečki so se mi vedno smejali, oh lepo mora biti gospa, kajnede? No vi dve to že boljše veste! — Zato se klanjam, milostivi!« Poklonila se je s porednim nasmehom in se zavrtela na peti, da so krilca frčala po zraku in nato stekla med otroke.

Bili so otroci vsake starosti; klicali so se, ruvali in cvilili, da so sivi vrabci na strehah od strahu odleteli, in ta dirindaj je še večji postal, ko se je kosmatinec-ovčar mednje zmešal in zajedno z njimi cvilil in tulil.

Tu je sedel deček v kolcih, in deklica ga je prepeljavala, tam je drugi vlekel psa za kosmati rep, ta se je iz šale hitro zaobrnil in dečko je padel po zeleni travi, kakor je bil dolg in širok; bilo je tudi nekaj večjih

učiteljščnike. To dela tudi »Schulverein«, da bi imel svoje kreature, to je izdajalec slovenskega rodu; to so nemškutarski učitelji. Kaj boš torej storil, koroški Slovenec? Ali boš pustil, da ti vzemó tvoje učitelje, ali boš pustil, da »Učiteljski dom« omaga? Ne, tega ne boš storil! Pokaži vsak, komur je njegov otrok drag, da res ljubi svoje otroke in hoče slovenske učitelje, vsak naj daruje za podporo učiteljščnikom po svojih močeh, kajti le po darovih bomo spoznali, si li vredno slovensko ljudstvo, da dela zate slovenski učitelj, da se žrtvuje zate, ko bi lahko sicer kot izdajalec ugodneje živel. Ravno letos je zopet posebno potrebno, da se podpira slovenske učiteljščnike, ker trpijo pod terorizmom nemških profesorjev; ali naj trpijo še gmotno, ali naj si ne privoščijo toliko hrane, kakor zahteva njihovo telo? Ko bi slovensko ljudstvo spoznalo, pod kakšnimi razmerami trpe skoro vsi njegovi učitelji kot učiteljščniki in še potem v službi, in to vse samo, da zasigurajo slovenskemu ljudstvu in njega otrokom obstanek, potem bi ne bilo nobenega, ki govori in čuti slovensko, ki bi ne priskočil na pomoč »Učiteljskemu domu« v Celovcu s prispevki in ki bi ne podpiral z besedo slovenskega učitelja na deželi.

»Učiteljski dom« v Celovcu
(Mohorjeva tiskarna).

Govor posl. Grafenauerja.

v državnem zboru dne 31. oktobra.

(Dalje.)

Slovenščina pri koroških sodiščih.

Ker so ti gospodje jezikovno povečini prav slabo kvalificirani, se dogaja, da so vsem jezikovnim zahtevam koroških Slovencev načeloma nasprotni in porabijo vsako priložnost, da bi se iznebili za nje sitne rabe slovenščine. Kar se tiče rabe slovenščine pri sodiščih, se nasplošno sme trditi, da o kakem, četudi samo teoretičnem pripoznavanju enakopravnosti za slovenski jezik ne more biti niti govora. Kolikor se je še poslužujejo, je samo pripomoček v sili, poizvedovalno sredstvo tam, kjer stranka ne zna nemški. Pač sprejemajo slovenske vloge, ker to jezikovna odredba iz leta 1862. izrecno predpisuje in jezikovna odredba iz leta 1882. še posebej in iznova zaukazuje. Toda ni več nobenih slovenskih rešitev in nobenih slovenskih tiskovin, čeravno so bile še pred par leti pri vseh imenovanih sodiščih v zalogi in tudi v rabi. Od tedaj jih pa rabijo kot makulaturni papir. Stranke, in sicer tudi tiste, ki ne razumejo nobene nemške besede, si morajo pomagati pa z nemškimi rešitvami. Govoriti je dovoljeno slovensko le tedaj, če stranka ne zna nemški.

Pravice, ki jo uživajo n. pr. Lahi ali Kitajci, če imajo slučajno opravka pri naših sodiščih, domače slovensko prebivalstvo nima. Če zna stranka nemško ali če sodnik

samo sluti, da zna nemško, četudi samo lomiti, se mora posluževati nemščine, in take stranke, ki kljub temu da znajo nemško, pa hočejo govoriti s sodnikom v svojem slovenskem jeziku, morajo izvojevati čisto posebne boje, ki vrh tega le redkokdaj dosežejo svoj namen. Tako bi bil moral biti pred nekaj dnevi zaslišan gospod župnik Sekol v Vogrčah — to je v mojem okraju — pri okrajnem sodišču v Pliberku, torej v popolnoma slovenskem okraju, zaradi nekega članka v »Miru«. Ko je začel govoriti slovensko, ga je sodnik takoj ustavil in zahteval, da naj govori nemško. Ker se župnik ni udal, je zapustil sodnik Fürstbauer zasliševalno sobo, očitno da bi se v zadevi posvetoval s sodnijskim predstojnikom. Ko se je čez nekaj časa vrnil, je pustil stranko govoriti slovensko, sam pa je govoril še naprej nemško. Treba je bilo narediti zapisnik. Ker pa je gospod župnik zahteval slovenski zapisnik, je izjavil sodnik, da je zaslišanje — končano. Župnik se je poslovil, ne da bi bil o stvari sami zaslišan in ne da bi se bil naredil zapisnik. Zadeva je za sodnika brez dvoma disciplinarna. Sicer to ni osamljen slučaj te vrste. To se je pri preiskovalnem sodišču v Celovcu že večkrat zgodilo. Pri istem sodišču je pred nekaj meseci sodnik Černi prepovedal koncipientu dr. Gosaku s svojo slovensko stranko pred sodiščem govoriti slovensko. (Posl. Choc: S stranko?) S stranko slovenski zastopnik ne sme govoriti slovensko, čeprav stranka ne zna nemško. Z ozirom na te razmere bi bilo od moje strani dovoljeno in umestno vprašanje: ali je res na Turškem še slabše? In gospod pl. Hochenburger bi moral reči z menoj vred: da, gospod, govorili ste resnico, slabše tudi ni v Macedoniji.

Znan je tudi sledeči slučaj, ki že sam zase pojasnjuje vse. Advokata dr. Brejc in dr. Müller sta zastopala tri slovenske stranke, od katerih dve niste znali nemško, pred okrajnim sodiščem v Celovcu. K obravnavi sta prišla njuna koncipienta dr. Frlan in dr. Oblak; tudi sodnik dr. Torggler in zapisnikar sta bila slovenščine popolnoma zmožna; kljub temu je bilo zastopnikoma strank prepovedano slovensko spisano tožbo prebrati slovensko in odgovoriti nanjo slovensko. (Medklici.) Zastopnikoma je bila odtegnjena beseda in obravnava preložena. In ko sta k prihodnji obravnavi prišla oba zastopnika s posebnimi pooblastili svojih strank, v katerih stranke postopanje svojih zastopnikov odobravajo in od njih izrecno zahtevajo, da govorita slovenski, je sodnik pustil postopanje kratkomalo pri miru. Deželno sodišče je to ravnanje — seveda po koroških pravosodnih razmerah — potrdilo in naredilo ovadbo na odvetniško zbornico. Ta seveda ni imela nujnejšega posla, kakor da je neljuba slovenska tovariša takoj spravila v preiskavo in ju seveda tudi obsodila.

Pri tej obravnavi, katere so se udeležile samo slovenske stranke, kakega nemškega

interesa gotovo ni bilo. Zadržanje sodnika in odvetniške zbornice je izviralo torej edinole iz nacionalnega sovraštva. To pa na Koroškem radi imenujejo postavno postopanje. Sovraštva moji nasprotniki sploh ne pripoznavajo, tega na Koroškem sploh ni, ampak vse, kar se dogaja, tudi te grde razmere, so — postavne. (Veselost.)

Pri neki priložnosti zopet je bil neki Slovenec, ker se je v civilni pravdi branil govoriti nemško, kratkomalo kontumaciran, in sicer ko je sodnik od nekega navzočega notarja izvedel, da je dotični Slovenec ž njim že večkrat govoril nemško (Čujte! Čujte!), kar dokazuje, da zna nemško. Vrh tega je prišel dotični Slovenec k isti obravnavi kot varuh (jerob) mladoletnega, ki je imel vsled tega precejšnjo škodo.

Drugokrat so narok, ker se je slovenski zastopnik branil govoriti nemško, podaljšali in stroške brezuspešnega naroka naložili njemu.

Ker mnogi sodniki ne znajo slovensko, se morajo pogostoma posluževati slovenskih tolmačev. Pri večini sodišč pa ni nobenega redno imenovanega tolmača. Tedaj pokličejo kratkomalo prvega sodnega slugo ali jetniškega paznika ali izterjevalca davkov (eksekutorja) — ti še tupatam znajo slovensko, če dajo kakega kmeta na boben — in jih brez daljših formalnosti porabijo za tolmača. To se redno dogaja v Beljaku, kjer od vseh za opravke s strankami določenih sodnikov niti en sodnik ne zna slovensko. (Čujte! Čujte!) Enkrat so celo nekega hrvaškega brivca, ki ni znal slovensko, poklicali za tolmača v slovenščini. To je bilo, če hoče Njega eksclenca vedeti, v Svincu. Kot tolmača so ga celo zaprisegli in vendar kot tak ne razume jezika. Potem pa nasprotniki še pravijo, da koroški Slovenci ne razumejo pismene slovenščine, ko vendar menijo, da je mogoče shajati s Hrvati kot tolmači za slovenski jezik.

(Dalje sledi.)

Vojna na Balkanu.

Vojna med Turčijo in državami balkanske zveze poteka h koncu. Turška armada je bila na vseh koncih strahovito poražena, le trdnjave se še drže, dokaz, da tudi moderne vojne trajajo dolgo; bitke na prostem bojnem polju trajajo le po nekaj dni, zato pa kljubujejo tem dalje trdnjave, če jih sovražnik ne mara zavzeti z naskokom, kakor n. pr. Bolgari Lozengrad. Črnogorci še vedno oblegajo Skader, Bolgari Odrin in tudi vseh trdnjav pri Čataldži še niso zavzeli. Vzhodna črnogorska armada, ki jo je tako zmagonosno in v hitrih pohodih vodil general Vukotić, je svojo nalogo že izpolnila in je kljub visokemu snegu v brzohodih šla na pomoč Martinovičevi armadi pred Tarabošem in Skadrom. Ker so se južno od Skadra v zadnjem času pokazale

dečkov, gimnazijskih dijakov, ki so se z nekim možatim ponosom odstranili od drobnih dečkov, in streljali so iz ptičjih pušk, kakor da gre cela vojska silnega sultana Sulejmana.

Naenkrat se je med njimi pojavila Zlatka.

Deca je, kakor znano, najbolj razposajen živelj v človeški družbi, vsi sami republikanci, katere največkrat zadene samo oni zakon, ki mu pravimo šiba. Pojav Zlatke je čudno deloval na ta pisan otroški krog. Kar na mah so se pomirili. Mala Gjukica je sklonila v usta grozd, ki ga je stiskala, da ji je tekel mošt izza prstov, dlakavi pes je pritekel veselo mahajoč z repom k njej, dečki so prenehali s svojo igro.

»Zdravo otroci,« zakliče veselo Zlatka, »zdravo. Ali ste veseli? Ali si videla, Ankica, mojo veliko lutko (punčko), ki sem jo dobila za god od svoje mame? Čakaj, prinesem jo takoj, da jo vidiš, ima steklene oči in prave lase, da — prave. Ali vidite Gjukico? Ti Gjukica, tako se ne zoblje grozdje! Pojdi sem, da te obrišem. — Ali deca kakšna je ta igra? Sram vas bodi! To ni poštna igra; to je grdo vpitje, samo vpitje! Kričite kakor pijanci v gostilni! To vendar ne pristojta. Veste kaj, igraymo igro — ali pametno, deca, ali ste čuli, pametno! in znabiti

se bodo — dostavi lokavo — z nami igrali tudi gospodje dijaki! Ali igramo?«

Gospode dijake je zelo poparil ta diktatorski govor male deklice, ki se je pa prav malo zanje zmenila.

»No govorite, deca,« nadaljuje mala, — ali bolje, naj mladi gospodje povedo,« — se obrne k dijakom.

»Slepo miš!« zakliče neka mala punčka. »Ne, ne, skrivalnice!« prične oponirati deček.

»O vi — mladi gospodje?« reče Zlatka.

»Glej jo Zlatke!« odgovori Milan, daljni sorodnik in dijak iz pete šole, — »glej jo Zlatke, kako nam zapoveduje kot kraljevič Marko! Od kedaj je navada, da deklice zapovedujejo, a možki molčijo?«

»Oh, to je stara navada, Milan! V družbi so ženske prve kakor »očenaš«, je govorila vedno pokojna teta. Da, dragi Milan, to bi morali vedeti mladi gospodje, kakor znamo me katekizem. Naj pa bode po tvojem, Milan, ti si precejšen veseljak! Ti reci, in po tvojem naj bode! No —«

»Da, Milan, daj ti povedati kako pametno« prične vsi klicati.

»Alo, deca; v kolo, kolo!«

»V kolo!« ponove vsi.

Stopili so v kolo, igrajo kolo na desno, na levo. Milan je kolovodja, a poleg njega njegov prijatelj Milivoj, ki igra zelo ne-

spretno. Milan ga je s silo vlekel semtertja, videlo se je, da mu to skakanje ne gre od srca, ali vendar je bil zanimiv ta dečko.

Bil je edinec male plemiške rodovine, deček bistrega uma, poln pesniškega žara, kar si mogel razvideti iz njegovih živahnih črnih oči. Samo po tem žaru si mogel edino slutiti živo dušo tega mladeniča, videč ga v društvu starejših ljudi, posebno žensk in deklic. Ženam se je klanjal kakor nenavadnim duhovom, in kadar ga je slučaj zanesel med deklice, je postal napol divji Milivoj nem in tih. Oče ga je radi tega dovolj karal, ali zastonj, Milivoj se je držal besede ljudske, ki pravi, bodi sam zase. Imel je za to več razlogov. Zgodaj je dečko zgubil svojo mater; oče se je bavil izključno z odvetniškimi posli in ni mogel nadzirati vzgoje svojega sina; ko je dečko stopil v latinske šole, ga je dal oče v zagrebški plemiški konvikt. Tako se je razvil do bujnega dečka; ostal pa je še vedno sam.

Milivoju ni škodovala osamelost. Poln mnogih vrlin na duši in srcu, je postal kmalu razvit dečko, postal je samostojen mladenič, zavzel se je za nekatera načela. Mladenič se je zelo rad učil zgodovine in literature starih Grkov in Latincev, ki jih je na našo škodo gojil tedanji absolutizem v naših šolah. Tovariši Milivoja so s težko muko razumevali slovnico, nasprotno pa

čete rednih turških vojakov — morda iz Dilbre — se je Vukotić obrnil proti njim in jih je popolnoma potolkel. Soditi je, da je del njegove armade, ki šteje 8000 mož, zasedel mesta Janez Medu ob Jadranskem morju. Turki so se umaknili. Tudi pri Lešu (Alesso) so Črnogorci Turke naklestili. Bolgari imajo pri Cataldži težak položaj, ker morajo naskakovati utrdbe in v tako kratkem času niso mogli pripeljati tja težkih (oblegovalnih) topov, kakor jih imajo v trdnjavah vsaj deloma Turki. Iz Sofije prihaja poročilo, da so Bolgari sprejeli turške ponudbe za premirje. Med Turki strašno razsaja kolera, če je verjeti poročilom iz Carigrada, in Bolgari se gotovo boje, da bi se njihova armada, če bi prodirala dalje, nalezla te grozne kužne bolezni. Vrhtega mora biti njihova armada tudi utrjena. Angleška že namiguje, da ji ni prav nič povolji, če se Bolgarija polasti Carigrada. Najbolj mila je bila zadnje dni vojna sreča Srbom, ki so pri Bitolju premagali po tridnevni izredno krvavi bitki zadnji ostanek armade Zekki-paše. Po izgubljeni bitki pri Prilepu je bila usoda Turkov pri Bitolju zapečaten. Srbska armada je sedaj nasproti Turkom popolnoma prosta in lahko koraka zopet na sever ali pa se pelje po železnici z grško armado vred proti — Cataldži. Zdi pa se, da vsled napetosti med Avstrijo in Srbijo tega ne bo storila in bo to tudi vzrok, da bodo skušale zvezne zmagonosne armade po premirju skleniti s Turki z ugodnimi pogoji mir. Avstrijski Nemci kar ne morejo preboleti slavnih jugoslovanskih zmag na Balkanu in čisto očitno hujskajo na vojno. Vsaka malenkost je zanje že povod za vojno; pri tem pa ne manjka izmišljenih novic. Tako je poročala »Reichspost«, da so Srbi usmrtili avstrijskega konzula Prohaska v Prizrenu, dočim je »Slovenec« dobil poročilo, da se konzul Prohaska ni obnašal nasproti srbskim vojakom korektno, pravilno in je proti mednarodnemu vojnemu pravu ščitil albanske civiliste, ki so se bojevali proti Srbom. Albanski (!) begunci so tudi pravili poročevalcu »Reichspost«, da so srbski vojaki baje morili tudi albanske žene in otroke. Da albanski beguni kaj takega pripovedujejo, je čisto naravno, naravno pa ni, da se kaj takega razglašajo svetu kot gola resnica in porablja celo še za huskanje na vojno. To je pa menda bilo popolnoma v redu, ko so mohamedanski Albanci v Stari Srbiji srbskega prebivalstva tekom časa pomorili toliko, da je tam bilo nazadnje že več Albancev nego Srbov! Srbski vojni minister je tudi zagotovil avstrijsko vlado, da bo poslal kurirja (hitrega sla) v Prizren, da stvar preišče in poroča. Sploh je talé vojna hujskarija Nemcev — brez razlike — nekaj čudnega. Najmanjši povod bi jim bil dovolj za vojno, ki je za ljudstvo vendar grozno gorje. Če bi se bilo Prohaski res kaj pripetilo, naša država sme in mora zahtevati, da Srbija krivce kaznuje, ni pa treba groziti kar z vojno in rožljati s sabljo! Jugoslovani

Milivoj; mnogo hitrejši in bistrumnejši od drugih, se je hitro naučil in njegova duša je težila z neodoljivo težnjo za pesništvo, govorništvo in zgodovino.

Zgodaj je začel delati verze; ti umotvori sicer niso bili zreli za javnost, ali znali so navdušiti Milivojeve tovariše, — redek slučaj med mladimi tekmeči, kjer vedno prevladuje zavist — in res so se v teh pesmicah nahajala zrnca, po katerih si mogel soditi, da dečko dosti obeta.

Ob praznikih je ponavadi prebil na kmetih pri sorodnikih in znancih, in njegova živa duša se je začela odevati s poetiško tajnostjo in ono poetično navdahnjenostjo, ki leži v preprosti naravi našega ljudstva.

Tako se je zgodilo, da je prišel Milan z Milivojem k Breberičevim na trgatov, in zgodilo se je, da je moral plahi deček v kolo.

»Idi, ti bojazlivec,« začel je razposajeni Milan, »pojdi v kolo! Kaj se bojiš deklic, kakor vrag križa. Glejte, bratje, puščavnika Milivoja, kakor da tudi on ni iz mesa, iz katerega smo mi! Pusti zvezde in oblake, pa bodi vesel, saj vendar nisi lesen! Pojdi no, Milivoj!«

»Miruj že enkrat, Milan!« odvrne plaho Milivoj, »izpusti me iz kola.«

»Ne, brate,« nasmeje se Milan in potegne plahega prijatelja v kolo, pa veselo zapoje:

nimamo pač prav nobenega vzroka, navduševati se za vojno, ki jo želijo Nemci zato, da bi Srbi ne postali deležni sadov svojih zmag proti Turkom in da bi s tem bila vzeta moralna moč tudi avstrijskim Slovonom. Avstrijski Slovani naj bi še nadalje mirno držali hrbe, da bi na njih sekali polena kulturni Nemci. Toda če so balkanski Slovani rojeni za svobodo, smemo tudi mi zahtevati kulturno svobodo, to je: Tudi Slovenci in Hrvatje hočemo biti na svoji zemlji v mejah monarhije pod habsburško dinastijo sami svoji gospodarji, ne pa kot hlapci Nemcev in Mažarov! To hočemo, in tako dolgo se bomo borili, da bomo to tudi dosegli. Upajmo, da to ne bo trajalo poltisoč let, kakor sužnost balkanskih junakov. Tudi mi smo iz iste krvi in istega mesa in imamo v sebi tudi še nekaj starega — junaškega duha, kakor tedaj, ko so naši pradedje sami, brez državne pomoči, večkrat naklestili Turke in jih pognali nazaj čez mejo.

Natančnejša pojasnila naj dajo sledeča poročila:

Obleganje Odrina.

Belgrad, 18. novembra. Iz oblegovanega taborišča pri Odrinu poročajo vrhovnemu poveljništvu v Skoplju, da so Turki poizkusili dvakrat izpad iz Odrina, in sicer prvič dne 9. t. m., drugič pa 13. t. m. Dne 9. t. m. sta poizkusila izpad dva turška polka, ki sta pri tem izgubila 270 mrtvih in ranjenih, drugič pa je poizkusil izpad en polk, ki je izgubil 130 mož mrtvih in ranjenih. Srbi so imeli prvič 22 ranjenih in dva mrtva, drugič pa enega ranjenega in enega mrtvega. Turki so hoteli preizkusiti pazljivost in pripravljenost srbske oblegavalne armade. Srbi pričakujejo v kratkem velik turški izpad iz Odrina.

Bitka pri Bitolju.

Belgrad, 18. novembra. Bitka pri Bitolju se je začela v petek. Že v četrtek se je vršil boj srbske kavalerije z oddelkom turških čet pri Dragincih. V petek pa se je začela bitka na celi črti. Turki so imeli zasedene vse višine, ponekod do 1200 metrov visoko, dočim so bile srbske čete v popolnoma ravnem terenu, poplavljenem vsled naraslih rek. Srbi pa so premagali vse težkoče in pred večerom zasedli več vasi kraj Beranice: Črnoboski, vis. 1200 m, Oblakovo in Topes. S tem je bil položaj srbskih čet znatno izboljššan za boje, ki so se vršili v soboto. V soboto se je razvila nato bitka na celi črti pod boljimi predpogoji za srbsko vojsko. Zjutraj so začeli Srbi prodirati, vojaško navdušenje je izborno. V četrtek so dobile grške čete v Solunu nalog, da krenejo proti Bitolju, ne vé se pa še, kdaj bodo moge prispeti.

Belgrad, 18. novembra. Včeraj popoldne so Srbi po dolgi krvavi bitki predrli turške pozicije pred Bitoljem. Turki so se začeli umikati.

»Igra kolo naokolo

Dvajset djevojaka . . .«

Komaj se oglasio prvi stiki te pesmice, se obrne živahna Zlatka na peti, pregleda z mojsterskim očesom vse kolo, kar naenkrat vrže blazino pred Milivoja, poklekne pred mladeniča, sklene bele roke na prsni in čaka, da jo izbrani poljubi.

Na ta prizor je Milivoj onemel in okamenel. Kri mu je udarila v lice, oči so mu postale motne, a ustnice so drhte.

»No, leseni bratec, hočeš poljubiti Zlatko?« zakliče Milan.

Milivoj molči.

»Ali si čul? Misliš, da bode moja lepa sorodnica čakala pol stoletja na poljub milostivega gospoda? Hitro! Ena, dve, tri!« in pri tem potisne Milan Milivoja na blazino.

Ta toliko da ni padel na zemljo, in videč naposled, da ni rešitve, se dotakne ves plameč v ognju, z ustnicami Zlatkinoga čela, in hoče takoj pobegniti.

Ali Zlatka ni bila tako zadovoljna.

»Ne, tako se ne gremo,« reče živahno Zlatka, »kdor poljubi, mora tudi pošteno poljubiti. Vidite, tako-le!«

Pri tem prime Milivoja za glavo, jo primakne k sebi, in poljubi mladeniča na ustna, da se je slišalo naokoli.

(Dalje sledi.)

Sijajna zmaga pri Bitolju.

Belgrad, 19. novembra. Bitka pri Bitolju je bila nepopisno ljuta in krvava. Srbske čete so v nedeljo navzlic težavnemu terenu prekoračile reko Črno in prisilile turški centum, da se je umaknil proti Bitolju. — Tu se je izkazala zopet izborna srbska artiljerija. Glavne turške pozicije pa je zavzela srbska pehota z bajonetnim naskokom. Turki so se morali na celi črti umakniti, nakar so jih Srbi popolnoma obkolili. Na srbski strani se je boril velik del glavne srbske armade pod prestolonaslednikom Aleksandrom. S to armado se je združil tudi oddelek armade generala Jankoviča.

Belgrad, 19. novembra. Bitka pri Bitolju je trajala tri dni. Na obeh straneh je nad 20.000 mrtvih, vendar so turške izgube večje. Uspeh je odločila izborna srbska artiljerija. Junaški Srbi so zaplenili 100.000 pušk najnovejšega sistema, 82 vagonov municije in 18 vagonov živil. Navdušenje v srbski armadi je nepopisno. V Skoplju se je služila zahvalna služba božja.

Kolera v Carigradu.

Carigrad, 18. novembra. Kolera v mestu strahovito razsaja. V ljudski jedilnici blizu Hagye Sofije je včeraj opoldne zbolelo nad 100 ljudi za kolero. Sestavila se je mednarodna sanitetna komisija iz francoskih, avstrijskih in ruskih zdravnikov.

Boji za Cataldžo.

Sofija, 18. novembra. V vojaških krogih so mnenja, da se v liniji za Cataldžo še ni bila odločilna bitka, marveč da so se vršili samo večji boji, v katerih so bili Turki poraženi.

Turške grozovitosti.

V Sofiji, 17. novembra.

Oficijozno glasilo bolgarske vlade »Mir« priobčuje izpod peresa nekega vojaka to-le pismo:

»Pišem vam v najgroznejšem duševnem razpoloženju, pišem vam o drugem Bataku. (V Bataku so Turki leta 1876. uprizorili grozoviti pokolj krščanskega prebivalstva, ki je dal povod osvobodilni rusko-turški vojni. Opomba uredništva.)

Zgodilo se je to v vasi Ajvalji.

Tu je umikajoča se turška vojska izpremenila vas v pravcato mesnico, prebivalce pa poklala kakor živino. Prizanesli niso nikomur, ne starcem, ne ženskam, ne otrokom.

Tukaj, pol kilometra zapadno od naših pozicij, so našli moji tovariši 19 razmesarjenih mrtvih trupel. Med umorjenimi so bile štiri ženske in dva otroka. Eden izmed otrok je bil star 7 do 8 let, drugi pa 10 let. Toda, ne samo to, po vseh jarkih in potih v okolici onega nesrečnega sela leže razmesarjena trupla vaščanov in vaščank. Tovariši očitvidci so mi pripovedovali, da so našli v raznih hišah umorjene noseče ženske, katerim so divjaki razparali spodnje telo in v njem zaklali še nerojene otroke.

Jaz sam teh strahovitosti nisem šel gledat, ker vzpričo takšnih grozot preveč duševno trpim. Toda, ne da bi hotel, sem nalezl na tale, srce pretresujoč prizor: Poslan po poslih, sem prišel v bližino gori omenjene vasi. Oddaljen sem bil od vasi še več kilometrov. Tu ob potu sem našel deset strahovito razmesarjenih trupel. Med mrtveci je bil tudi boljše oblečen mož, ob čegar strani je ležalo na kose razsekano štiri-do petletno dete. Kraj njih je čepel 15 do 16 letni mladenič, krčevito se jokajoč — umorjenca sta bila njegov rodni oče in brat.

Prijel sem nesrečnika za roko, ter mu velel, naj gre z mano. Toda molče je odklonil mojo pomoč ter še glasneje zaihtel. Ž njim sem se zjokal tudi jaz.

Pripominjam, da so v vasi Ajvatji stanovali sami Grki.

Vsi umorjenci v vasi in okolici, kolikor jih nismo mogli zagrebsti mi, so ostali nepokopani.

Kje je sedaj »prosvetljena Evropa«, kje so inozemski korespondentje, da bi si na licu mesta ogledali »kulturne čine kulturnih turških vojakov«?!

Pri Jadranskem morju.

Cetinje, 19. novembra. Srbi in Črnogorci so zavzeli Sv. Ivan Meduo in prodirajo

proti Lešu, kjer je prišlo med vojsko generala Vukotiča in Turki do bitke.

Cetinje, 19. novembra. Uradno se poroča, da so Črnogorci in Srbi včeraj zasedli tudi Leš.

Vabilo

na

občni zbor

„Učiteljskega doma“

ki bo

v nedeljo 24. listopada ob 3. uri popoldne pri Trabesingerju v Celovcu.

Spored: 1. Navadna poročila. — 2. Volitev odbora. — 3. Govor: Slovenski učiteljski naraščaj na Koroškem. — 4. Slučajnosti.

Po občnem zboru je predavanje o vojski na Balkanu, tamburanje in petje.

K predavanju o balkanski vojski se nam obetajo skioptične slike.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Dnevne novice in dopisi.

ŽREBANJE VELIKE LOTERIJE »SLOVENSKE STRAŽE«.

Prvi glavni dobitek v vrednosti 5000 K je zadela številka 67.932.

Drugi glavni dobitek v vrednosti 1000 K je zadela številka 86.108.

Tretji glavni dobitek v vrednosti 500 K je zadela številka 82.975.

Četrti glavni dobitek v vrednosti 500 K je zadela številka 11.323.

Dvanajst številc pred temi številkami in trinajst za njimi dobi dobitke v vrednosti po 20 K.

Dobitke v vrednosti po 100 K so zadele naslednje številke: 86.079 — 64.884 — 6373 — 36.150 — 49.797 — 25.300 — 82.882 — 64.922 — 72.279 — 9663.

Deset številc pred temi številkami in deset številc za temi številkami dobi dobitke v vrednosti po 10 K.

Dobitke v vrednosti po 50 K so dobile številke: 45.614 — 13.059 — 93.959 — 30.670 — 91.771 — 32.495 — 28.412 — 60.964 — 96.570 — 5357 — 62.922 — 42.256 — 26.631 — 78.342 — 62.726 — 10.068 — 47.874 — 94.920 — 25.870 — 33.863 — 93.771 — 28.776 — 86.898 — 42.139 — 55.631 — 78.188 — 78.308 — 93.975 — 19.125 — 49.110 — 37.262 — 52.675 — 20.849 — 59.377 — 92.163 — 35.894 — 19.998 — 99.250 — 89.815 — 26.229.

Petnajst številc pred temi številkami in petnajst za njimi ima dobitke v vrednosti po 5 K.

Prvi glavni dobitek v vrednosti 5000 K je zadet na Notranjskem. Srečka, ki je zadela prvi glavni dobitek, je bila prodana v trgovini župana g. Andreja Makovec v Št. Vidu pri Begunjah nad Rakekom.

Drugi glavni dobitek v vrednosti 1000 K je zadel g. Viljem Likar v Domžalah.

Tretji glavni dobitek v vrednosti 500 K je bil prodan v trafiki g. Šoukala v Ljubljani.

Četrti glavni dobitek v vrednosti 500 K je bil prodan v trgovini g. Antona Čobala v Št. Andražu pri Velenju.

»Nemški Volksrat« snuje nove naklepe zoper Slovence. V nedeljo, 17. t. m. je zborovalo v sejni dvorani trgovske zbornice v Celovcu od desetih do dvanajstih opoldne kakih 20 zastopnikov nemškega »Volksrata« iz Koroškega, Ljubljane, Brna, Dunaja in Gradca. Poročal je urednik »Fr. Stimmen«, g. Lackner. Med drugim so sklenili, prirediti prihodnje leto velik shod zoper Jugoslovane. Značilno je pri tem, da so se sestali ti odrešeniki Vsenemčije v trgovski zbornici, ki je bila sezidana z davčnim denarjem slovenskega in nemškega prebival-

stva in ne od Volksratovcev! Tudi »Kartner Gmüatlichkeit«, bi rekel Nemeč.

Celovski občinski svet. Pri sviranju vojaške godbe na Novem trgu minulo nedeljo je bilo opaziti, da so stali kapelnik v snegu in godci v vodi. Mestna občina bi bila pač lahko odstranila sneg.

Občinske volitve v Šmartnu pri Celovcu so nemške nacionalce zelo blamirale. »Fr. Stimmen« so večer pred volitvijo objavile zmagoslaven oklic na nemško-nacionalne volilce, in uradna »Klagenfurter Zeitung« je objavila — kot inserat na vidnem mestu — poziv na volilce 3. razreda, da naj volijo nemško-nacionalne kandidate. Proti županu Uretu so zlasti agitirali, ker je bil kandidat naše stranke pri zadnjih državnoborskih volitvah. Toda razen dveh nacionalcev v prvem razredu so bili izvoljeni vsi kandidati krščanske stranke. Župan Ure je dobil v 3. razredu 104 glasove, pred tremi leti pa 77 glasov. Nacionalci sedaj kar molčijo, ker jih je sram.

Politični shod se vrši v nedeljo, dne 1. decembra, ob pol 10. uri dopoldne v Želinjah v župnišču.

Ponesrečil se je Šimen Bister iz Bilčovsa, ko se je vračal domov. Izpodrsnilo mu je in je padel z brega v dolino. Našli so ga mrtvega.

Izginila. Iz asila za služkinje v Celovcu je izginila 23 let stara dekla Liza Vajcar, pristojna v Rikarjovas. Pogrešajo jo že en teden. Revica, ki ni pri pameti, je srednjevelika, močna, ima črne oči in lase in zabodeno gleda.

Dva Slovenca v črnogorski vojni. Celovskim Slovencem dobro znana gospoda jurista Miha Čop in Blaž Lipar, ki sta bila prej dalje časa v Celovcu, sta se podala kot prostovoljca k črnogorski vojni in se sedaj že bijeta proti Turkom pred Tarabošem.

Umril je 20. t. m. g. Friderik Seifritz, bivši državni poslanec, protikandidat gosp. poslanca Grafenauerja in pivovarnar, p. d. Miklavec. Bil je priseljen Nemeč in zaupnik nemškonacionalne stranke. N. p. v m.!

Šolski štrajk v Selah pred sodiščem. Pri deželnem sodišču v Celovcu se je vršila v sredo, 20. t. m., obravnava zaradi šolskega štrajka v Selah. Obravnava je trajala od 9. dopoldne do četrta na 2. uro popoldne. Sodnemu dvoru je predsedoval dr. Moritsch, sodniki so bili pl. Falke, Jantsch in Zangger. Tožbo je zastopal drž. pravdnik Hradecky, obtoženca Pristovnika in Oražeta pa dr. Brejc, ki je govoril sijajno. Obravnava je globoko posvetila v škandalozne šolske razmere na Koroškem in spravila na dan dokaze o skoro da neverjetnem trpinčenju ljudstva. Okrajni glavar pl. Rainer je pred sodiščem igral klaverno vlogo in smo ga naravnost pomilovali, ko skoro na nobeno od branitelja nanj stavljenih vprašanj ni mogel odgovoriti tako, da bi bila zanj njegova lastna izpoved ugodna. Napravljal je vtis, kakor da bi bil vlogo priče zamenjal z vlogo političnega obtoženca. Učitelj Otovic, ki je prišel pred sodnike s »Schulvereinovim« znakom v gumbnici, se je vedel oblastno, pa ga je branitelj takoj poučil, da ni v — Selah. Obtoženca sta bila obsojena na teden dni zapore, poostrenga z enkratnim trdim ležiščem. Dr. Brejc je prijavil ničnostno pritožbo. Menimo pa, da je bila ta obravnava mnogo hujša za priči okraj. glavarja pl. Rainerja in učitelja Otovica, kakor za obtoženca. O obravnavi bomo prihodnjič poročali natančneje.

Slovinci pozor! Dne 29. novembra 1912 ob pol 11. uri dopoldne se pri c. kr. okrajni sodnji v Gorici v sobi štev. 7 vrši dražba hiše, v koji se nahaja občeznana Borgežova gostilna. Hiša stoji na zelo lepem prostoru in prometnem kraju v Gorici v ulici Sv. Antona, je dvonadstropna, ima veliko dvorišče, skladišča in obsežne kletiter se v tej hiši nahaja trgovina z mešanim blagom že blizu sto let. V ohranitev slovenske posesti v ogroženem kraju, želeli bi bilo, da se Slovenci v čim večjem številu udeležijo te dražbe. Vsa potrebna pojasnila daje radovoljno Rastlinska destilacija »Jelen« v Logatcu.

Predsednikom zgornjekoroške sodalitete je bil enoglasno izvoljen in od prevzisenega kneza in škofa potrjen vlč. gosp. dr. Fr. Cukala, župnik v Podkloštru.

Zadnje žrebanje turških srečk v tem letu se vrši dne 1. decembra t. l., pri katerem bo izžreban glavni dobitek 400.000 fran-

kov in veliko drugih večjih in manjših dobitkov. Kdor še nima turške srečke, naj hiti, da jo pravočasno naroči in si s tem v slučaju glavnega dobitka vesele božične praznike zagotovi. Mesečni obrok znaša samo 4 K 75 vin., ki ga zmora pač vsakdo, ki ima namen nahraniti vsaj 230 K, ki jih vsaka turška srečka mora zadeti, če mu že sreča ne nakloni glavnega dobitka. Pojasnila daje in naročila sprejema za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Razpust splitskega in šibeniškega mestnega sveta. Dalmatinsko namestništvo je razpustilo splitski in šibeniški mestni svet, ker so se vršile v Šibeniku in Splitu demonstracije v prilog zmagujočim balkanskim državam ter proti Cuvajizmu na Hrvaškem. Pri teh dogodkih sta baje oba mestna sveta igrala demonstrativno ulogo. Za splitskega občinskega upravitelja je določen okrajni komisar Šporn. Ko je okrajni glavar Calebich izročil v občinskem uradu v Šibeniku načelniku odlok in predstavlil novega upravitelja, sta načelnik in občinski odbor protestirala proti razpustitvi občinskega sveta in izjavila, da se umakneta le sili. Nato je okrajni glavar udrl z orožniki v občinski urad in načelnik in mestni odborniki so zapustili občinski dom, ki je sedaj zastražen od orožništva. V Splitu in v Šibeniku so napravili demonstrativne ovacije županoma in občinskim odbornikom. Ta čin je ozlovoljil celo Dalmacijo. Deželni odbor, občine, sploh vsa Dalmacija brez razlike strank je solidarna proti takemu počenjanju političnih oblasti. Deželni odbor je proti naredbi namestništva protestiral. V nedeljo se vrši v Zadru sestanek vseh dalmatinskih, hrvatskih kakor srbskih poslancev.

Šmarjeta v Rožu. (Pogreb.) Dne 20. t. m. smo izročili materi zemlji truplo rajnega Jurija Rašerja. Rajni, rojen dne 16. decembra 1852., je bil po poklicu organist in kot tak izredno nadarjen in izvežban. Služboval je poleg drugih krajev v Gospasveti, Volšpergu in slednjič v Vetrinju pri Celovcu, kjer je moral vsled bolehnosti odstopiti. Kako izvrstno je izvrševal svojo službo, je poročal javnosti časnik »Mir«. A ne samo kot organist je užival ugled, ampak tudi kot katoličan in poštenjak. Bodi mu domača zemlja lahka in Bog mu povrni, kar je v življenju deloval in se trudil za cerkveno glasbo.

Dobrlavas. (Odborova seja občinskega odbora), ki je vršila dne 7. t. m., je imela v sporedu sledeče točke: Najprej se je bral zapisnik zadnje seje. Nato so se odobrili proračuni za leto 1913. za šole v Dobrlivasi (9 odstotkov potrebščin), v Kazazah (10 odstotkov potrebščin), Št. Lipš, Šmihel, Velikovec in Globasnica, nakar se izvolila gospoda Koberer in Ulbing kot pregledovalca računov za šole v Dobrlivasi (1910, 1911) ter za šole v Kazazah za l. 1907, 1909, 1911. V cestni odbor cestnega okraja Dobrlavas se izvolila gospoda Markec v Belovčah in Košir v Kokiju. Z desetimi proti trem glasovom se odkloni prošnja g. M. Laha v Strpnivasi za dovolitev pravice točenja zganih pijač. Med občane se sprejmeta Tomaž Ramuš ter Martin Jezernik, sedlar v Dobrlivasi. Izvoli se član občine v vodovodni odbor v Strpnivasi. Odbor sklene na nalog c. kr. okrajnega glavarstva Velikovec, naj se vsi tisti, ki so letos trpeli kako škodo pri poljskih pridelkih, tekom 8 dni od dneva razglasitve tega sklepa oglasijo v svrhu dosege državne odškodnine pri občinskem uradu. Prebere se neki vzorec krajevnega policijskega reda glede prometa z živili, ki se pa z ozirom na nekatere preostre zahteve ne sprejme. Občina pristopi kot član k celovski skupini »Rdečega križa« z letnino 10 kron. Siroti Štefan Poder se oskrbi preskrba pri neki družini v Globasnici, nekaj ubožcem se dovoli podpora, nekaj se jih sprejme v ubožnico, nekaterim se prošnja za sprejem odkloni. Občinski odbor vzame s tem, da se s sedežev vzdigne, legat letos umrlega občinskega odbornika Valentina Homar za občinske reveže v znesku 100 K hvaležno na znanje. Občinskemu slugi se določi za kuhanje občinskim revežem in njih nadziranje v ubožnici mesečnina 25 K ter en seženj drv na leto. Na predlog člana manjšine se sklene, naj pregledovalci občinskih in šolskih računov za leto 1911 pri prihodnji seji odboru o reviziji računov

poročajo. Končno se še sprejme z malimi izpremembami predloga občinskega proračuna za leto 1913., katerega nepokrite potrebe znašajo za to leto izredno veliko vsoto, okoli 10.500 K (49 odstotkov). Podrobneje o tem kedaj pozneje. Naši odborniki so bili vsi, nasprotni so manjkali 4.

Velikovec. (Zborovanje.) Zadnje nedeljo je priredilo naše društvo zborovanje pri Krajcarju v tinjski fari. Velika dvorana je bila natlačeno polna. Počastili so nas tudi mil. g. prošt Gr. Einspieler, župnik V. Serajnik in zastopniki bratskega društva iz St. Tomaža. Izborno je govoril živinorejski instruktor g. F. Mavchler o izreji telet. Č. g. J. Maierhofer, župnik v Pokrčah, nam je v poljudnih besedah narisal vzroke vojne na Balkanu. Oziral se je posebno na Bulgare. Velikovški in želinjski igralci in igralke so vprizorili šaljivo igro: »Tri sestre«, ki je povzročila mnogo smeha in je ljudem zelo ugajala. Za kratek čas pa so skrbeli tinjski pevci in velikovski tamburaši. Vršile so se tudi razne napitnice, posebno pevcem in tamburašem. Pozabiti še posebno ne smemo prav dobre postrežbe v gostilni.

Sinčavas. (Naši Turki.) Gostilna pri Vajdelnu si je nabavila v novejšem času, kar je zelo hvalevredno, dvojezičen napis. Toda prišli so naši koroški janičarji in pokazali svojo umazano svetovno kulturo ter z blatom ometali slovenski del napisa. Heinov »oves« gre v klasje. Idite med Turke! »Gliha« vkup »štriha«. Kedaj so naši koroški Slovenci tako blatni?

Ruda. (Požar.) V soboto zvečer, dne 16. t. m., ob pol 5. uri je pogorel do tal tukaj Žolnarjev hlev s skednjem vred. Živino so rešili, ali krma je vsa zgorela. Župnišče, komaj kakih deset korakov oddaljeno, je bilo v veliki nevarnost, ali k sreči je bila streha večinoma še s snegom pokrita in smo tudi dosti branili. Ogenj je nastal prejkone vsled neprevidnosti, ker je slamnata strelja pri hlevu začela najprej goreti. Posestnik gospod Franc Rošar, poštar, je bil zavarovan.

Kotmaravas. (Pogreb mlade žene.) V ponedeljek, dne 11. t. m., je zatisnila oči Ivanka Lajčahar, rojena Modrič, podomače Marince v Kotmarivasi. Celih šest mesecev je trpela na hudi jetiki. Stara je bila šele 21 let, šele 1 mesec poročena. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi. Na grobu so ji pevci zapeli ganljivo nagrobnico. N. p. v m.!

Št. Rupert pri Velikovcu. (O »Narodni šoli«.) Še v nobenih šolskih počitnicah ni bila borba za otroke tako huda kakor v letošnjih. »Mir« je že popisal, kako strastno je velikovski nadučitelj Eberle letos rogovilil zoper našo šolo. Ta jezni gospod ima navado, da silno vpije z ljudmi, obdelava starše z vso silo in ne odnehava, da bi otroke odvrnil od naše šole. Neka mati je pravila, da je, da bi se nadučiteljevemu obdelovanju odtegnila, zaprla duri ob njegovem prihodu. Potem je g. nadučitelj zunaj pred durmi zelo »sakramental«. To ni dostojna, pa tudi ne poštena borba. Že dva nadučitelja sta bila, odkar obstoji naša šola, pred dosedanjim v Velikovcu, pa noben ni tako nasilno nastopal kakor ta ljubljanski rojak. Resničen je pregovor, da je poturica hujši od Turka. Tužna mu majka! V okolici pa sta dva janičarja, mlada »bauernvereinovca« in bivša učenca šumijeve kmetijske šole, skušala naši šoli škodovati. Z velikim zadoščenjem moramo pa javljati, da kljub strastnemu delovanju naših narodnih nasprotnikov se jim ni posrečilo našo šolo uničiti ali tudi le oslabiti, ampak je šola ostala na dosedanji višini. Odpadlo je 19 otrok, in sicer v velikovško nemško šolo 16, v druge okoliše pa 4 otroci. Na novo je vstopilo 54 otrok. V prvem razredu je 36, v drugem 51, v tretjem 67, v četrtem pa 39 otrok, skupaj 193 otrok. Od teh je 59 dečkov in 134 deklic. Po okoliših je iz velikovškega šolskega okoliša 104, iz vovberskega 26, iz želinjskega 22, iz šmarješkega 12, iz šentpeterskega 10, iz škocjanskega 9, iz tinjskega 6 in iz dobrlovaškega okoliša 4 otroci. Po župnijah jih je iz Št. Ruperta 89, iz Šmarjete 22, iz Škocjana 21, iz Vovber 17, iz Št. Štefana 14, iz Št. Petra 10, iz Tinj 6, iz Kloštra 5, iz Dobrlevasi 4, iz velikovške mestne župnije 3, iz Št. Jurja 2 otroka. Naš šolski internat je proti zadnjimi leti zopet veliko boljše; šteje letos namreč 26 gojenk, od teh

jih 15 obiskuje našo šolo, 11 je pa večjih deklet, ki se uče kuhanja in ženskih ročnih del. Po deželah je 18 Korošic iz cele Koroške, iz Kanalske, Zilske, Podjunske doline in Roža, 5 Štajerk, 1 Kranjica in 1 Čehinja. Iskreno zahvaljujemo vse naše rodoljube, ki so naši šoli ostali zvesti in vse naše prijatelje, ki so nam poslali toliko gojenk.

Lipa nad Vrbo. (Nemškutarji se morajo od Slovencev učiti gospodariti!) Znano je še vsem, v kakšnem stanju je bila naša občina po preteku devetletnega nemškutarskega gospodarstva. Kamor si pogledal, je bil nered in dolgovi. Okrajni glavar je bil primoran, župana zaradi preštevilnih nerešenih aktov odstaviti. Vse drugo lice ima občina sedaj po preteku enega leta, odkar ji gospodari slovenski odbor. Dolgovi so že vsi plačani in so se še občinske doklade za leto 1913. za 5 odstotkov znižale, da bomo imeli leta 1913. samo 25 odstotkov občinskih doklad; tudi šolske doklade so se za 11 odstotkov znižale. Ne vemo, zakaj se je prej pri šoli denar porabil. Pri novi zidani šoli smo imeli letošnje leto 29 odstotkov doklad, popravljenega pa ni bilo ničesar.

Ročica pri Kotmarivasi. Zastopnik za živinsko zavarovanje je zapisal živino, ki so jo pustili posestniki zavarovati. Nekim osebam ne gre v glavo, zakaj bi tudi pri tej zavarovalnici ne bili za komandante. Dne 4. t. m. se je poročil Jožef Žrjav, podomače Malej, s Karolino Rup. Bog daj novoročencema mnogo sreče!

Kotmaravas. (Turški prijatelji.) Smešni so naši nemškutarji. Odkar se je začela na Balkanu s Turki vojna, so čisto navdušeni za Turke, za tiste Turke, ki so pred sto leti rogovilili po Koroškem. Kar pripravljeni so iti jim pomagat, menda zato, ker ravno tako slabo streljajo kakor Turki. Zadnjič so imeli lov. Bilo jih je okoli 100 — reci sto, pa niso ničesar dobili, čeravno je dosti zverine. Eden od njih je rekel: »Mi smo taki kot Turki; cel dan smo streljali, zadeli pa ničesar!« Luka pa je rekel: »Ni res, saj sem jaz ustrelil enega zeca in Mihel je tekel za njim, pa mu je še ušel.«

Šmarjeta pri Velikovcu. (Smrt) se je oglasila pred kratkim časom pri nas nagnoloma, nepričakovano. Pobralla je pridno 11letno šolarico Anico Logar. Dne 7. novembra pa so zatisnili oči po domače Brankov oče, Jakob Frank v Hrenovčah. Častitljiv starček 77 let. Dasiravno že v visoki starosti, bili so še vedno krepek in delaven. Še prejšnji dan so šli na delo, drugo jutro pa so že ležali na mrtvaškem odru. Zadelala jih je srčna kap. Velika množica pogrebcev 9. novembra je pričala, kako so jih ljudje spoštovali. V verskem in narodnem oziru so bili vedno vzor-mož. Cerkev so ljubili kakor svojo mater, pa tudi v narodnih bojih so stali vedno v vrsti slovenske katoliške stranke. Blag jim bodi spomin!

Šmarjeta pri Velikovcu. (Poroko) sta praznovala 17. novembra na Želinjah Jakob Trapič po domače Zlemar in Ana Majrič iz Važenberga. Mladima poročencema želimo vso srečo! Na oklicih pa sta še Primož Modre, oskrbnik v Freudenbergu in Marija Mesner, Harnikova nad Želinjami. Če tudi ne tako pogosto kot lani, vendar še zmirom imamo v naši župniji ženine in neveste. Da bi bilo vse dobro in srečno!

Na Dravi pri Skočidolu. V nedeljo je bil tu občni zbor podružnice »Slovenske Straže« za Marijo na Zili in beljaško okolico, ki se je kljub visokopadlemu in tajajočemu se snegu obnesel prav imenitno. Govorila sta gg. Smodej in Meško. Posestniki in mladeniči — sami inteligentni obrazi, — so bili prav navdušeni in so želeli več takih shodov.

Občina brez prebivalcev je Gospa Sveta, kjer še zdaj nič ne vedo, koliko prebivalcev so našteali pri zadnjem ljudskem štetju. G. občinski tajnik se je izrazil, da ljudskega štetja ni imela občina v rokah, ampak c. kr. okrajno glavarstvo. Ker so bile pole pomankljive, (!) so se morale revidirati in poslati celo na Dunaj. — Morebiti so tam prekrstili slovenske gojenke tukajšnjega zavoda ter tako pridobili 100 »Nemk«, ali pa dotične pole še vedno niso prišle iz vsemogočne germanske mašine.

Sveče v Rožu. (Pri občnem zboru »Kočne«) dne 10. t. m. so bili izvoljeni trije novi odborniki. Govornik iz Celovca nas je temeljito poučil o pomenu vojne na

Balkanu. Eno uro trajajoče predavanje so poslušali vsi z največjim zanimanjem. Za kratkočasno zabavo so skrbeli: »Doktor Vseznač«, »njegov sluga Štipko Tiček« in njegovi »bolniki«. Kdaj se bodo dekleta zopet pokazala s kako igro?

Velikovec. O našem purgarju K. Magnetu, ki ima med drugim tudi »pisarno za promet posestev«, kakor imenuje to svoje podjetje v inseratih po »Štajercu«, nam je znan tudi ta-le slučaj: Magnet izve, da bi morebiti prodal rad neki posestnik svojo hišo. Nagovori ga, da naj jo dá vpisati pri njem, češ, da nima radi tega on nikakih stroškov. Obenem pa mu predloži v podpis neko polo. Magnet mu ne pridobi nobenega kupca, a po svojem lastnem prizadevanju vendar proda kmet hišo. Ko Magnet to izve, zahteva od njega 100 kron. Kmet se obotavlja plačati, sklicuje se na dogovorjeno ter tudi pravi, da mu Magnet ni pripomogel k prodaji. Ta pa mu odgovori: »Kakor hočete! Če ne plačate z lepa, bodete pa s huda! Saj ste podpisali!« — Kmet si misli: Seveda bodem vseeno jaz spodaj, ker je oni pač pri notarju za šribarja, in mu izplača zahtevani znesek. — Toliko, da bodo naši posestniki vedeli, s kom imajo opravka.

Resen predlog

in nasvet vsaki gospodinji, ki želi napraviti iz žita okusno, dehtečo, a vendar poceni kavo.

Tej zahtevi odgovarja v popolni meri zrnati kavi po okusu najbolj slična

„**Franckova Perlrž, znamka : Perlrž**“

Uvažujte, cenjena gospodinja, navdilo, ki se nahaja na vsakem zavitku. — Dobi se povsod.

Politične vesti.

Grafenauer med svojimi volilci.

Iz Glinj poročajo: 17. t. m. se je vršil na Trati pri Glinjah politični shod, ki je bil prav dobro obiskan, kljub temu, da se je shod naznanil zelo pozno. Državni poslanec Grafenauer je poročal o delovanju Slo-hrvaškega kluba na Dunaju in o razmerah v deželni zboru koroškem. Izvrstno dveurno poročilo je želo med govorom že, posebno pa ob koncu soglasno odobravanje. Z živahnimi vzkliki so številno zbrani volilci odobraval obstrukcijo v državnem zboru in prosili poslanca, naj klub vztraja tako dolgo, da doseže svoj namen, da v prvi vrsti odstrani Cuvaja, ki tlači hujše kot Turek naš bratski hrvaški narod. Pozvali smo poslanca, da naj ne obstruirajo samo, da odstranijo Cuvaja, ampak da tudi na Koroškem izginejo razmere, pod katerimi ječi slovensko ljudstvo že toliko let. Soglasno se je izrekla zaupnica g. drž. poslancu.

Obstrukcija Jugoslovanov.

V proračunskem odseku so začeli obstruirati poslanec Jarc, Gostinčar, dr. Duličič, katerim so se pridružili Rusini. Jugoslovanski poslanci zahtevajo, da izgine kot vladni komisar na Hrvaškem Cuvaj in da se odstranijo krivice v koroško-štajerskem vilajetu. Nemci so vsled tega zelo nervozni in vlada si hoče pomagati iz zadrege s šestmesečnim proračunom. Slovenski poslanci so napeli torej enkrat prav resno struno, da dokažejo vladi, da se v Avstriji — proti Slovincem in Hrvatom ne bo vladalo.

Dr. Korošec v delegaciji.

V avstrijski delegaciji v Budimpešti je g. dr. Korošec v imenu jugoslovanskih delegatov izjavil, da želijo Jugoslovani z balkanskimi narodi prijateljsko razmerje kakor Nemci z Nemčijo in zahtevajo, da se vsak nesporazum z balkanskimi državami reši. Nasprotni monarhiji in dinastiji pa povdarjajo svojo zvestobo in udanost. (Živahno odobravanje.) Storite vse, je končal govornik, da bomo mogli reči svojim bratskim narodom na Balkanu: Glejte, bratje, ta monarhija nas ljubi in nam daje vsega, da se moremo vsestransko svobodno razvijati. (Živahno odobravanje.)

Društveno gibanje.

Velikovec. Društvo »Lipa« priredi v nedeljo dne 1. decembra ob 3. uri popoldne v »Narodnem Domu« v Velikovcu mesečno zborovanje. Na sporedu je: Govor o vojski na Balkanu in skioptično predavanje. — Odbor.

Zilska Bistrica. Izobraževalno društvo »Zila« vprizori v nedeljo dne 24. t. m. ob pol 7. uri zvečer pri Hrebcu v Zahomcu prelepo igro v petih dejanjih »Raz Marijino Srce«. Na sporedu je tudi govor o balkanski vojski. Slovenci, pridite od blizu in daleč — Odbor.

Guštanj. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi na 24. novembra zborovanje v gostilni pri Petraču ob treh popoldne. Govorili bodo č. g. župnik Križaj o zgodovini Balkana in o sedanji vojni. — Odbor.

Železna Kapla. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 24. t. m. popoldne po blagoslovu v gostilni pri Bošteju zborovanje. Spored: 1. Govor o vojski na Balkanu; 2. igra: »Svoje glavna Minka«.

Dobrlavas. Dekliški odsek izobraževalnega društva v Dobrlivasi priredi v nedeljo, 24. t. m., svoj redni mesečni sestanek.

Klošter. Naše slovensko izobraževalno društvo priredi 24. novembra po popoldanski božji službi v župnijskih prostorih zborovanje. Na sporedu sta dva govora: o evharističnem shodu na Dunaju in o balkanski vojni.

Somišljeniki! Zahtevajte v gostilnah računске listke »Slovenske Straže«! Naročajo se v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani.

Cerkvene vesti.

Prezentiran je na župnijo Weitensfeld č. g. Karol Hauser, župnik v Penku.

Prestavljen je č. g. Jožef Sindler z Ranglersdorfa v Radlach.

Slovenci, podpirajte »Mir« z inseriranjem!

Književnost.

Nemško-slovenski slovarček. Ker nam je dozda manjkal pripraven slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček, se je odločila tiskarna Družbe sv. Mohorja, da ga ona izda. Sestavila sta ga gg. dr. Jakob Sket in Štefan Podboj. Slovarček ima dosti nad 12.000 slovenskih in nemških izrazov. Da pa kljub precejšnemu obsegu (416 strani) knjižica ne bo preveč debela, je tiskarna oskrbela primeren papir in tanko, a jako trepežno vez. Služila bo tudi slovenskim dijakom, zlasti ob meji. Tržna cena slovarčka znaša v prt vezan 2 K 40 v.

Vojna na Balkanu in Finžgarjeva povest davnih dedov. Pravkar se odigrava na balkanskem polotoku velika zgodovinska drama. Jugoslovanstvo, ki je tu v starodavnem času ustvarilo velika kraljestva, ki so pa vsled medsebojnih razporov in nesrečnega verskega razkola podlegla v 14. in 15. stoletju silovitemu navalu divjega osmanskega plemena, se zopet dviga, je svoje sile združilo in je na tem, da turško gospodstvo docela stre ter pribori krščanstvu popolno in sijajno zmago nad nekulturnim islamom. Tekom te historične borbe, za katero se Slovenci kot najsevernejša in najbolj ogrožena veja jugoslovanstva prav posebno zanimajo in od katere sta v marsičem njihova nadaljnja usoda in razvoj odvisna, je izšlo monumentalno zgodovinsko delo našega dičnega F. S. Finžgarja »Pod svobodnim solncem«, ki nam v mojsterskih barvah slika vzhajajočo moč slovenskega rodu v času, ko se stari vek preliva v srednji, ko so Slovani pravkar prišli v Evropo in začeli zasedati balkanski polotok, kjer je vladal ponosni Bizanc. — Kako zelo je tisti čas podoben sedanjemu! Kakor propada Turčija, tako je takrat bizantinsko cesarstvo propadalo. Na zunaj sijaj in blesk, ki ga nam Finžgar tako živo predočuje, na znotraj pa gniloba, korupcija, razdor. In kakor zdaj Slovani zadevajo smrtni udarec osmanstvu, tako so ga prizadjali takrat pradedje onih, ki se zdaj doli za svobodo

žrtvujejo, bizantinskemu cesarstvu. Kdo ne bi torej z največjim zanimanjem sledil dogodkom, ki jih riše v tem romanu Finžgar? Tembolj, ker je ta roman splošno priznано najznamenitejše zgodovinsko delo, ki je imamo Slovenci. — Knjiga stane broširana 3 K, vezana 4 K, in se naroča v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v »Miru«!

Glasha.

Sedem božičnih napevov. Ravno kar je vglasbil Karl Bervar v Celju sedem božičnih napevov v lahkem, oziroma tuintam modernem slogu. Nekako ljubke ali zaokrožene so štev. 2., 3., 4. in 5. Dobijo se pri skladatelju in v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Cena partiture 1 K; posamezni glasovi po 50 vin.

Darovi.

Za »Črnohorski rdeči križ« nam pošilja gosp. J. pl. Kappus v Celovcu izkaz nabranih darov. Po 10 K so darovali gg.: Čad Josip, prokurist Ljubljanske kreditne banke v Celovcu; Štefan Podboj, c. kr. profesor; Franc Sadnikar, trgovec; dr. Janko Brejc, odvetnik; Dr. Ferdo Müller, odvetnik; dr. Anton Prus, odvetniški kandidat; dr. Josip Berkovič, sekund. zdravnik. — Po 5 K; Dr. Fran Petek, sekund. zdravnik; neimenovan; dr. Valentin Rožič, blagajnik družba sv. Mohorja; č. g. dr. Martin Ehrlich, prelat; č. g. dr. Lambert Ehrlich, profesor bogoslovja; č. g. A. Kaplan, župnik; č. g. S. Singer, župnik; Ivan Kolenc, vodja tiskarne. — Po 3 K; Dr. Josip Wieser, sod. avskultant; Anton Renko, trgovec. — Po 2 K; Dr. Josip Rapoc, odvetniški kandidat; dr. Jak. Štefančič, odvetniški kandidat; E. Taubert; č. g. J. Lempel; č. g. dr. J. Arnejc, župnik; Josip Jenko, železniški uradnik; Ivan Weber, Ladko Bavdek, J. pl. Kappus, bančni uradniki. — Po 1 K; M. Schleicher, posestnik; D. Herzog, Maribor; č. g. J. Žel, kaplan; dr. R. J.; dr. B. Sch.; Čop Mihael, stud. iur.; Jos. Stuhec, odvetniški uradnik; Fr. Kozlevčar, blagajnik; Čop France, posestnik; K. W.; Brazda O., uradnik; Brazda Iv.; Fr. Errath, uradnik družbe sv. Mohorja; Fr. Martinjak, bančni sluga; J. Kusterle, trgovec; L. Horvat. — Skupno 150 K, kateri znesek se je poslal naravnost v Cetinje »Črnohorskega rdečemu križu«.

Darovi za D. D. Neimenovan g. župnik 100 K; neimenovan bogoslovec 20 K; č. g. župnik Virnik 10 K; g. Piskernik 10 K; Kršč. soc. zveza za Koroško 80 K; č. g. župnik Greiner 5 K; neimenovan mil. gosp. prošt 200 K; neimenovan gosp. župnik 100 K; č. g. župnik Fugger 4 K; č. g. župnik Matija Wedenik 2 K; č. g. župnik Peterman 20 K; preč. g. dekan Marinič 10 K; č. g. Mikula 4 K; č. g. župnik Ražun 5 K; preč. g. dekan Isopp 2 K; č. g. župnik Rosman 3 K; č. g. župnik Volavčnik 2 K; č. g. župnik Fric 5 K; č. g. župnik dr. Lučovnik 10 K; č. g. provizor Weiß 4 K; mil. g. kanonik Kajdiž 5 K; mil. g. dr. Lesar 5 K; mil. g. kanonik Kalan 5 K; č. g. P. Hugolin 5 K; č. g. kaplan Živortnik 2 K; č. g. mestni župnik Barle 2 K; č. g. župnik Stazinski 5 K; č. g. župnik Križaj 5 K; č. g. kaplan Brzelak 2 K; č. g. kaplan Pečnak 2 K; č. g. kaplan Dolenc 3 K; č. g. župnik Kunes 1 K; č. g. kaplan Schreiner 5 K; č. g. župnik Jakel 1 K; č. g. župnik Frece 2 K; č. g. stolni reģenschori Premrl 5 K; č. g. župnik Potowic 2 K; č. g. kaplan Orehek 2 K; č. g. župnik Raktelj 1 K; č. g. kaplan Sagaj 1 K; č. g. župnik Pfajfer 6 K; č. g. kaplan Terškan 1 K; č. g. župnik Kelemina 3 K; č. g. kaplan Korošak 2 K; č. g. župnik Kunc 2 K; č. g. župnik Šinkovec 3 K; družba pri belem volu v Celju 11 K 90 vin.; č. g. župnik Kolar 3 K 70 vin.; preč. g. profesor dr. Janežič 5 K; č. g. kaplan Gorjup 2 K; č. g. župnik Bezenšek 5 K; č. g. župnik Oblak 2 K; nekdo iz Loke 2 K; č. g. župni upravitelj Skulj 2 K; č. g. kaplan Umek 2 K; č. g. župnik Zmazek 10 K; č. g. kaplan Gnidovec 3 K; č. g. župnik Zbašnik 3 K; č. g. kaplan Bukovšek 2 K; č. g. Zakotnik 3 K; č. g. kaplan Pučnik 1 K 50 vin.; č. g. župnik Wei xel 2 K; preč. g. c. kr. profesor dr. J. Marinko 20 K; č. g. župnik Zupan 5 K; č. g. župnik Plevanec 1 K; č. g. kurat Rupnik 1 K 50 vin.; č. g. župnik Gerzin 2 K; č. g. Funtek 10 K; č. g. kaplan Šalamun 2 K; č. g. župnik Traven 2 K; č. g. župnik Krek 5 K; č. g. župnik Repolusk 2 K; č. g. kaplan Ratej 2 K; č. g. župnik Zelnik 3 K; č. g. Teran 2 K; č. g. župnik Šijanec 2 K 50 vin.; č. g. Kušar 10 K; č. g. kaplan Kerhne 3 K; č. g. Oblak 5 K; č. g. kaplan Agriž 1 K; č. g. župnik Novak 2 K; č. g. župnik Kunauer 3 K; č. g. Zupanič 3 K; preč. g. dekan Rihar 2 K; č. g. župnik Janžekovič 1 K; č. g. kaplan Hafner 5 K; č. g. župnik Šašelj 3 K; č. g. župnik Presečnik 2 K; č. g. župnik Šelih 5 K; č. g. župnik Dernovšek 2 K; č. g. Miklavčič 1 K; č. g. kaplan Podbevšek 2 K; č. g. Tavčar 10 K; č. g. župnik Štrakl 2 K; preč. g. prof. dr. A. Ušeničnik 10 K; č. g. župnik Ulčnik 5 K; č. g. župnik Poljak 2 K; Šentjakaška posojilnica v Rožu 100 K; č. g. župnik Vrhovšek 1 K; č. g. kaplan Slana 1 K; č. g. župnik Martin Meško 3 K. — Pristrčna hvala vsem rodoljubnim dobrotnikom! Dal Bog še mnogo posnemalcev!

Loterijske številke.

Brno, 13. novembra: 8, 3, 19, 14, 45.
Linc, 16. novembra: 16, 87, 44, 70, 59.
Trst, 16. novembra: 25, 44, 73, 40, 30.

Nova kajža s sadnim vrtno blizu cerkve v Medgorjah št. 15 je naprodaj. Cena 2000 kron. Več pove Neža Blatnik, Št. Peter pri Celovcu (Peterhof).

Iskrena prošnja.

Nenavadno zgodaj je letos zima nastopila. Naši našo »Narodno šolo« obiskujoči otroci, ki potrebujejo za zimski čas obuvala in tople obleke, pa so po večini otroci ubogih staršev. V korist našim ubogim otrokom nameravamo tudi letos napraviti, in sicer na kvatno sredo, dne 18. decembra t. l., v naši šoli običajno božično slavnost. Obračamo se tedaj tudi letos zaupljivo do preblagih src slovenskih rodoljubov in rodoljubkinj milo proseči, da bi nam prihiteli v ta namen na pomoč z darovi v blagu, posebno pa v denarju. Ker pa je do naše slavnosti le kratek čas in ker imajo naše č. šolske sestre s priditvijo darov za otroke zelo veliko posla, tedaj se usojamo dostaviti še ponižno prošnjo, da bi se nam blagovolili blagohotni darovi prav kmalu poslati. Za vso dobrotljivost se že v naprej zahvaljujemo in kličemo: Bož plačaj!

V Št. Rupertu pri Velikovcu, dne 19. listopada 1912.

Vodstvo »Narodne šole«.

»Slovenska Straža« v Ljubljani

želi imeti v vsaki občini po vsem Slovenskem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval pri »Ljudskem zavarovanju«. Zagotovljen je dober in trajen zaslužek. Ponudbe pod »Ljudsko zavarovanje« na Slov. Stražo v Ljubljani.

Krojaški pomočnik

se takoj sprejme za mešano delo na deželi. Natančneje pismeno. Naslov: Jožef Čas, krojaški mojster v Šmihelu pri Pliberku.

Živinorejska zadruga

za Št. Janž in okolico

razglašča, da naroči 1 vagon turšice in 1 vagon Tomaževe žindre, katero bode oddala svojim zadružnikom po znižani ceni, neudom pa za kolikor bode njo stala.

Kdor želi kaj dobiti, naj se oglasi do 1. grudna 1912 pri načelniku v Št. Janžu.

OZNANILO.

Tvrdka **Bratje Tavčar & Co.** je postavila v Celovcu kraj tovarnega kolodvora **parno žago.** Imenovana tvrdka to je plohe v vsaki količini, tudi na kupuje les, vozove, (plohi se sprejemajo od 12 cm debeline naprej), smrekove, borove, mecesnove kakor tudi vsake vrste gozde. — Kdor želi natančnejših pojasnil, naj vpraša na žagi.

Bratje Tavčar & Co., Celovec.

Gozd 2 ha

proda župnijska nadarbina v Vogrčah, p. Pliberk, potom javne dražbe, ki se vrši dne 26. novembra t. l. popoldne ob 2. uri na licu mesta. Izklicna cena 7500 K.

Župnijski urad Vogrče.

Prva slovenska trgovina :: papirja na Koroškem :: (Hotel Trabesinger)

ima v zalogi vse potrebščine za uradne pisarne, vsakovrstni pisarni papir, slovenske razglednice celovškega mesta, narodne noše, posebno krasne balkanske noše, voščilne razglednice za Božič in Novo leto; nadalje devocionalije: svete podobice, rožne vence, svetinjice itd.

Volneno

blago za ženske in sukno za moške obleke, zadnje mode, razpošilja najceneje Jugoslovanska razpošiljalna R. Siermecki v Celju št. 308.

Vzorci in cenike čez 1000 stvari s slik. pošt. prosto

Šikano posestvo

približno 8 oralov posetve in travnikov, 12 oralov mladega gozda in pašnika, na Spodnjem Koroškem, se proda. Več pove G. Glavar v Pliberku na Koroškem.

Majhno, jako čedno posestvo

v prijaznem in lepem kraju tik državne ceste in železnične postaje, obstoječe iz 11 birnov posetve, travnika in lepega zaraščene gozda, je radi družbinskih razmer naprodaj. Pojasnila daje županstvo v Lipi nad Vrbo.

Kmetovalci, pozor!

Brandner Ivan na Brnci

je zastopnik neke velike češke tovarne, ki izdeluje

brzoparilnike

z železnim kotlom, in ne s pločevinastim, kakor so drugi iz raznih konkurenčnih tovarn. Da so železni bolj trpežni, vam vsak strokovnjak lahko dokaže. Obiščem vsakega odjemalca na domu. Zmerne cene.

Razpis službe

mežnarja in organista na Vratah.

Prosto stanovanje, njive, sadonošnik (redi lahko 2 kravi), prosta drva, bira in nekaj v denarju. Prednost imajo oženjeni obrtniki. Nastop 15. februarja 1913. Prošnje naj se pošljejo do 1. januarja na župnijski urad na Vratah, potrebna pojasnila daje isti urad.

Cerkveno predstojništvo na Vratah, p. Spodnja Vrata (Koroško).

Contrheuman je pametno iz učinkujočih snovi izdelano sredstvo.

Contrheuman uporabljajo zdravniki v pogostih slučajih z najboljšimi uspehi.

Contrheuman pomiruje skrinaste, protinove in nevralgične bolečine, odstranjuje boleče srbenje ozeblin in otekline na členih.

Contrheuman uporabljajo zaradi sigurnega učinka vedno bolj.

Ne dajte si usiliti nadomestnih sredstev.

1 škatlica K 1.—

Proti predplačilu K 1.50 se pošlje 1 škatlica }
" " " 5.— " " 5 škatlic } franko
" " " 9.— " " 10 škatlic }

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni

c. kr. dobavitelja,

PRAGA III., št. 203.

Pozor na ime izdelka in izdelovatelja.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah „Pri angelu“, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Srečke v korist Slovenski Straži.

Niti turška vojska ne more vzeti

400.000 frankov

ki jih bo dobil tisti, ki bo dne 1. decembra 1912 pri žrebanju turških srečk zadel glavni dobiček!

Mesečni obrok samo 4 krone 75 vinarjev.

Izredno ugodna ponudba!

Skupina 4 srečk brez turške srečke z glavnimi dobitki več 100.000 kron in 11 žrebanji vsako leto proti 46 mesečnim obrokom po samo 5 K 50 vin. — Pojasnila daje in naročila sprejema za Slovensko Stražo g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg št. 19.

Silno lepo posestvo.

Prodaj ali zamenjam za drugo posestvo (s smrekovim sečnim gozdom) pod zelo ugodnimi pogoji svoje blizu postaje Grabštanj ležeče posestvo z dobrim poslopjem, ki meri okoli 28 hektarov.

Natančnejša pojasnila daje posestnik

Anton Renko,
trгоvec v Celovcu.



Po Najvišjem naročilu Njeg. c. in kr. Apost. Veličanstva

XXIX. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 21.146 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša

200.000 kron

Žrebanje se vrši javno dne 19. decembra 1912.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsstraße 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. — Igralni načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke se pošiljajo poštine prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov (oddelek za državne loterije).

Na kašelj, hripavost in nahod

dobro vpliva in jih odstranja uporaba zdravniško toplo priporočenega, celo krčeviti kašelj odstranjujočega

THYMOMEL SCILLAE

Besedna znamka zavarovana.

Lajša krčeviti kašelj, zmanjšuje njegovo ponavljanje, pospešuje njegovo razslizanje in pomirjuje kašelj ter odstranjuje težko dihanje.

1 steklenica 2.20 K. Po pošti proti predplačilu 2.90 K pošilja franko 1 steklenico, 7.— K 3 steklenice, 20.— K 10 steklenic. Ne dajte si usiljevati nadomestnih sredstev.

Povprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni,

c. kr. dvornega dobavitelja,

PRAGA-III., št. 203.

Pozor na ime izdelka,

izdelovatelja in varstveno znamko.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Thomasova moka „Zvezdna znamka“

poceni fosforovo gnojilo, ki se je že desetletja sem obneslo na travnikih, pašnikih, deteljnih in klajnih poljih.

Thomasova moka „Zvezdna znamka“ zviša pridelke in zboljšuje njih kakovost.

Thomasova moka „Zvezdna znamka“, potrošena v jeseni ali pozimi na cele brazde, zelo dobro vpliva na vigredne setve.

Thomasova moka „Zvezdna znamka“ se pošilja le v plombiranih vrečah z označbo vsebine in varstveno znamko ter se dobiva po vseh na naših lepakih označenih prodajalnah.

Tovarne Thomasovih fosfatov D. z o. z. BEROLIN W.

Svarimo pred manjvrednimi izdelki!



Titania brzoparilniki za živinsko krmo

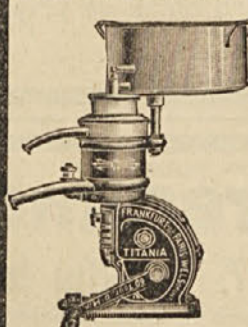
z odklopljivim obodom, čisto iz kovanega železa in jeklene pločevine so zajamčeno neporušni. Najmanjša uporaba kuriva, najhitrejša napravljanje pare, najkrajše parenje, slaba krma zopet porabna

Titania centrifuge, v sestavi, trpežnosti in natančnosti v posnemanju neprekošene.

Stroji za sejanje, za obračanje sena, senene grablje itd. najboljše kakovosti.

Titania tovarna, Wels št. 196, Zg. Avstrijsko.

Zastopstva povsod!! — Pešljamo na poizkušnjo. Plačevanje na obroke rado dovoljeno. Prospekti, spričevala zastoj. Zastopniki se iščejo povsod.



Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 1/2 %

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

4 1/2 %

*Lastna tovarna
ur v Svici*

1887

Zahtevajte „JUBILEJNICENIK“ zastonj

1912

Fr. Čuden, Ljubljana.



Vsak strokovnjak
Vam pove, da so
orig. Otmar-motor
stabilen ali nepremaklj. in
poljedelski stroji
iz tovarne

C. Prosch, Celovec,
imejtelja brata inženirja Prosch, najboljši in
najzanesljivejši v obratu.

Zahtevajte specialne kataloge in obiske inženirja!



Zimske barhente!

Kdor rabi dobre in pristnobarvne zimske barhente, flanelo za srajce in drugo perilo, lanene in bombažaste kanafase, cefire, platno, inleč, brisače, rjuhe, zimsko blago za dame in gospode, žepne robce in drage tkanine, naj se obrne zapno na kršćansko tvrdo

Jaroslav Marek ročna tkalnica št. 39
v Bistrem pri Novem mestu ob Met. Češko.

Vzorec se pošiljajo zastonj in pošt. prosto.

V zalogi imam tudi veliko množino ostankov zimskega barhenta, flanelo, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za 18 kron, prve vrste za 20 kron, najfinejšo vrsto za 25 kron franko po povzetju. — Od ostankov se vzorec ne pošiljajo. — Flanelne ali cefirne srajce za gospode po K 1'80, 2'20, 2'80, 3' in 4'-. — Odjemalcem najmanj 6 srajc pošljem poštine prosto. — Pri naročilu zadostuje zaznamba obsega vratu. — Dopisuje se slovensko.

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu
je izšla knjiga:

Slovensko-nemški in nemško-slovenski

slovarček.

Sestavila dr. J. Sket, c. kr. vl. sv., in
Št. Podboj, c. kr. prof.

Cena v prt vezani knjigi je K 2'40,
po pošti K 2'50. Dobi se v vseh
knjigarnah.

V novi trgovini s papirjem v Celovcu

Kolodvorska cesta (nasproti realke)

so naprodaj lepe, nove karte za voščila, imendan, Božič in Novo leto

s slovenskim natiskom

kakor tudi jaslice, podobice svetnikov in fin prekmorski papir za pisma.

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slov. Straži“ v Ljubljani po knjižico g. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj.

VINO istersko, dalmatinsko, goriško vino (Teran, Opolje, Lisa, Vipavec).

Specialna vina, sladka, garantirano naravna: REFOŠKO, - REFOŠKAT, - MUŠKAT.

Trgovina z vinom na veliko in na drobno **JOS. KOFLER**

BELJAK, Perau-cesta št. 1. Telefon 123.

Vaš želodec

slabo prebavlja, ne počutite se dobro; upoštevajte sledeče vrste.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačo in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane nasledke nezmerosti, slabe diete, prehlajenja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče, je dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno depoponovano varstveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, c. in kr. dvornega dobavitelja, „Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203, vogal Nerudove ulice.

Po pošti se razpošilja vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpošiljati K 1'50 se pošlje mala steklenica, za K 2'80 velika steklenica, za K 4'70 dve veliki steklenici, za K 8'— štiri velike steklenice, za K 22'— 14 velikih steklenic poštine prosto na vse postaje avstro-ogrške monarhije.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske, v Celovcu „Pri angelu“, P. Hauser, V. Hauser, H. Gutt.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

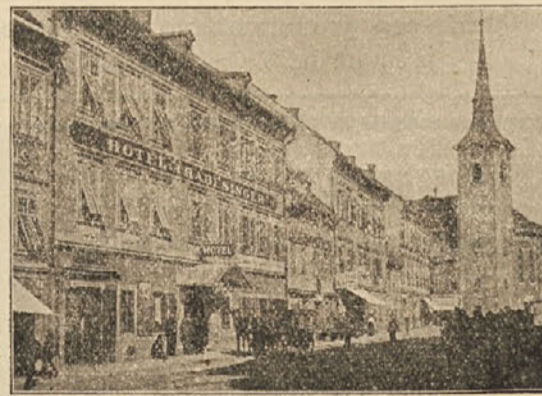
Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikouška cesta št. 5.

Podpisani voditeljici hotela **Trabesinger** se vljudno priporočata vsem veleocenjenim slovenskim in slovanskim gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih goric. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta, pozimi toplo zakurjeno. V hotelu **Trabesinger** dobite vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer, prijetno slovensko družbo. V poletnem času pričakuje na kolodvoru gostov domači omnibus. Slovenski potniki in rodoljubi, ustavljajte se samo v edini slovenski gostilni »Hotel Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporočata voditeljici hotela

Alojzija in Josipina Leon.



Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge obrestujemo po 4 1/2 % od dne vloge do dne vziğa.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu. Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8'— za komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10'— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.